

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in praznike.
Izmeriti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inostranstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročniški vredno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Izjava in spomenice JDS.

IZJAVA NAČELSTVA JDS GLEDE »ČIŠČENJA«

Načelstvo JDS je v svoji seji dne 3. junija sklenilo sledečo izjavo: Z ozirom na razne v javnosti izrečene zasebne nazore glede takozvanega »čiščenja« izraža načelstvo JDS mnenje, da je čiščenje — zlasti dokler ni dosežena popolna državna konsolidacija — potrebno, v kolikor je utemeljeno v narodnem in državnem interesu. Pri tem naj se pa ljudske strasti umetno ne razburjajo.

★

GLEDE PREKLICA IZVOZNE PREPOVEDI NA VINO

je doposelala J. D. S. beogradski vladi in svojim poslancem sledeč predlog: Slovenski kraji, zlasti oni na Štajerskem so hudo prizadeti vsled izvozne prepovedi za vino. Dokler nismo imeli svoje kolektivne krone, je bila prepoved iz valutarnih razlogov razumljiva. Sedaj je pa velika nevarnost, da bo vrednost naše krone začela padati, ako nič ne izvozimo. Naše vino iz leta 1918 je bilo slabše in manj trpežno, zaradi tega obstoja nevarnost, da se to vino v sedanjih poletnih mesecih pokvari. Velike množine vina še leže v naših kletih, ki za starino vsled svoje kakovosti ni porabno. Tudi s političnega stališča je treba dovoliti izvoz, ker narašča — zlasti okrog Ptujja in na meji vedno večje razburjenje in upornost proti vladi, ker se ne dovoli izvoz vina in se je baši pri velikem številu prebivalcev gospodarskega poloma. Vinogradniki se tudi boje, da bo italijansko vino, ki se pridno uvaža v Nemško Avstrijo, odvezlo trg. Tudi mi smo se to, da se naš vinski trg emancipira od Nemške Avstrije. To bo pa mogoče le tedaj, ako se nam odpre nov trg. Predlagamo torej, da se dovoli popolnoma prost izvoz vina.

★

SPOMENICA JUGOSLOVANSKE DEMOKRATSKE STRANKE V LJUBLJANI GLEDE ZNIZANJA CARINE ZA UVOZ ŽIVEŽA IN DRUGIH DNEVNIH POTREBŠČIN TER SUROVIN.

Ker se je vpeljala pri nas vsled uvedbe srbskega avtonomnega tarifa neznosno visoka carina, je poslalo načelstvo JDS beogradski vladi in svojim poslancem sledečo spomenico in predloge:

Vse naše javno življenje je hudo prizadeto, ker se je vpeljal pretekli teden srbski avtonomni tarif za uvoz in

izvoz napram sovražnim državam. Kakor odobravamo, da se trgovske vezi z Nemško Avstrijo pretrgajo, vendar smatramo, da je vpeljava srbskega avtonomnega tarifa za slovenske razmere silno otežljiva. Ta tarif obdačuje celo vrsto živil in predmetov, katerih v naši državi primanjkuje in kateri se morajo zato uvažati, n. pr. sladkor, sol ali papir, pisarniške potrebščine, stroji itd. Vse to podražuje življenje in sili nasprotno državo, da mora dovoljevati svojim nastavljenim vendar višje draginske doklade. Vse to seveda oni dohodki, ki jih ima država iz vpeljave carin, izginejo v obliki draginskih podpor in državi popolnoma nič ne koristijo.

Z uvedbo carine se je mislilo udariti neprijateljske države, doseglo se je pa nasprotno. Udarjeno je naše prebivalstvo, ker mora ono plačati carino, dočim je neprijateljskim firmam vseeno, ali obstoja tu carina ali ne, ker prodajo blago za isto ceno, kakor če bi ne bilo carine. To plačuje le naš človek in prevlači na konsumenta.

Odločno protestiramo, da se je ta srbski avtonomni tarif vpeljal, ne da bi se vprašalo za mnenje narodno predstavništvo, ali zaslila lokalne činiteilje. Da se vsi ti nedostaki odpravijo, predlagamo:

1. Uporablja naj se stari avstrijski avtonomni tarif brez poviška, iz njega naj se pa črta vse, kar obdačuje dnevne potrebščine in uvoz vseh surovin. Glede pol in celotnih fabrikatov predlagamo, da naj se da tukajšnjemu finančnemu poverjeniku pooblastilo, da sme po zaslišanju interesentov predlagati finančnemu ministru znižanje carine sorazmerno z razvijajočo se domačo industrijo. Uvedena carina je popolnoma fiskalnega značaja. Vzgojnega nima ničesar na sebi. Trgovski zvez z antanto še ne more povzročiti, ker promet za enkrat še ni mogoč.

2. Predlagamo, da se izroči carinsko vprašanje trgovskemu ministru in odvzame finančnemu. Le pobiranje carine je stvar carinskega urada, ki pa naj bi se uredil popolnoma samostojno.

★

Neznosne razmere glede UVOZA IN IZVOZA

so napotile načelstvo Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani, da je poslalo beogradski vladi in Demokratskemu klubu v Beogradu sledečo spomenico:

Glede uvoza in izvoza so izšli nasprotujoči si ukazi. Finančni minister je na eni strani prepovedal vsak promet z Nemško Avstrijo, torej tudi uvoz. Trgovinski minister enakega ukaza ni

izdal. Na podlagi prepovedi finančnega ministra, je začel carinski urad v Mariboru 2 meseca po prepovedi ustavljati vse blago, ki je prišlo iz Nemške Avstrije. Tako se je ustavljalo pošiljke sladkorja, premoga, pa tudi selitveno blago naših uradnikov in drugih Jugoslovancev, ki beže iz Nemške Avstrije. Trgovci, ki so pred meseci kupili blago, ga plačali in imeli pravilne uvozne dokumente od provincialnih uradov še iz časa, ko so bili ti kompetentni, ne morejo tega blaga sedaj spraviti naprej, tako, da so vsi kolodvorji več ali manj prenapolnjeni. Obmejni policijski komisar, ki je podrejen neposredno ministru za notranje zadeve, razglasa, da je uvoz popolnoma prost. Istočasno pa pošilja južna železnica vozove s pohištvom nazaj v Gradec, ker ne smejo čez Maribor proti jugu. Vse to kaosa južna železnica ne sprejema več v nemških postajah blaga za Jugoslavijo brez beogradske uvoznice. Te uvoznice pa niti za najpotrebnejše blago, niti za kompenzacijo, niti za preseleitev cele mesece ni mogoče dobiti.

Tudi z izvozom je nastal kaos, kajti dasi je ministru izjavilo, da so izvoznice pokrajinskih uradov za kupčije, sklenjene pred 31. marcem 1919 še veljavne, vračajo obmejne komisije vse blago brez izjeme. Veliko blaga se zaradi tega ustavlja in kvari. Slovenija je zlasti prizadeta, ker je dobila iz dunajske kompenzacijske pogodbe silno malo, niti za čiščenje pogodb pa niti 1 gram, medtem ko je neka privatna družba v Ljubljani preko glave domačih uradov dobila jako veliko množico blaga za izvoz. Vse polno je predmetov, ki se kvarijo in ker ni mogoče čakati na to, da po časno poslujejo centralni urad reši prošnje, kar je toliko težje, ker nima nobenega poznanja položaja. Samo z osebnimi intervencijami v Beogradu se še kaj doseže. To pa obratovanje silno podražuje. Solidnemu producentu in trgovcu predsedata antišambrirani in zato imajo uspeh le sretni verjizniki. Da se ti nedostaki odpravijo, predlagamo: Da naj trgovinski in finančni minister izdeta skupno lahko razumljive predpise glede uvoza in izvoza in da naj se aparat tako poenostavi, da bo trgovec vsaj tekom treh dni vedel, pri čem da je. Večje pogodbe naj se rešujejo po brzotvorni predlogih pokrajinskih podružnic centralne uprave, katerim naj se pritegne komisije interesentov. Manjše stvari pa naj v okviru stroge kontrole in po navodilih centrale rešujejo ti uradi sami. Vsaka zloraba samostojnosti naj se na eksperimentalno kaznuje.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo.

LDU Lyon, 3. junija. (Brezlično.)

Danes opoldne je bil v gradu St. Germain avstrijskim delegatom izročen prvi del mirovne pogodbe. Navzoči zastopniki zavezniških in asociiranih držav so zavzemali svoje prostore v istem razporedu, kakor v Versaillesu. Med Wilsonom in Lloyd Georgeom je sedel Clemenceau. Zastopane so bile vse države, ki so napovedale Avstriji vojno. Navzoč je bil tudi maršal Foch. Ko so vstopili avstrijski pooblaščenici, je imel Clemenceau nagovor nanje. Omenil je, da vsebuje besedilo mirovne pogodbe nastopne točke: uvod, zveza narodov, avstrijske meje, politične klavzule glede države SHS in Čehoslovaške, politične klavzule, nanašajoče se na razne evropske države, varstvo manjšin, splošne določbe za varstvo Avstrije zunaj Evrope, pomorske in zračne klavzule, postopanje z vojnimi vjetniki, varstvo vojaških grobišč, gospodarske določbe, ureditev zračne plojbe, pristanišča, vodne ceste in železnice, določbe glede delavske zakonodaje in razne druge klavzule. Razen tu naštetih določb bodo izročili avstrijskim delegatom tudi besedilo političnih klavzul glede Italije, besedilo finančnih klavzul, določb, ki se nanašajo na obnovo in odškodnino ter vojaških klavzul. Avstrijskim delegatom bodo dovolili 15dnevni rok, da formulirajo svoje pripombe k mirovni pogodbi, ki jih bodo morali predložiti v pismeno, ker ustnih pogajani ne bo. Nagovor Clemenceaua so prevedli na angleški, francoski, italijanski in nemški jezik. Nato je mr. Dutasta izročil besedilo mirovni pogodbi kanclerju dr. Rennerju, ki je vstal in prečital daljši nagovor v francoskem jeziku. (Govor priobčujemo na drugem mestu.)

DR. RENNERJEV ODGOVOR.

LDU Pariz, 2. junija. Ob slovesnem prejemu mirovni pogodbi iz rok alijancov, je nemško - avstrijski kancler in predsednik nemško - avstrijske mirovne delegacije dr. Renner imel govor, kjer je izjavil med drugim: Narod Avstrije so v nesreči dolgo čakali konca napetosti in negotovosti glede na njih usodo. Hrepeneli smo po odločitvi, zakaj šlo je za to, da zadobi naša hudo izkušena dežela vendar enkrat mir in da dobimo priložnost, pred tem vzvišenim sodnim dvorom, največjo avtoriteto sveta, izjaviti, kaj je naša dežela, in s katerimi pogoji moramo upati, da ustvarimo eksistenco možnost za samostojno državo. Donavske monarhije, proti kateri so se bojevale alirane in asociirane velesile in s katero so sklenile premirje, te monarhije ni več. 12. november leta 1918. se more smatrati za dan konca. Od tega dne ni bilo nobene monarhije več, nobene silne obla-

sti, ki bi jo mogla tretji, od tega dne ni bilo nobene usodepolnega dualizma več, niti avstrijske, niti ohrske vlade, nobene armade in nobene ustroja, ki bi razpolagal z javno silo. Ostalo je le 8 narodov brez javne organizacije. Oni so ustanovili čez noč svoje parlamente, svoje vlade, svoje armade, izkratka svoje neodvisne države, prav tako, kakor so oživele le druge narodne države ali nove republike. Zaradi tega se ti narodi in njih državne tvorbe ne smatrajo za pravne naslednike bivše monarhije. Prav iz te točke pa izvira ono protislovje, zaradi katerega moramo največ trpeti, in ki ga je treba pred tem visokim zborom pojasniti. Po razboritem izreku, ki ga je izustil pred kratkim predsednik konferencie, nikakor ne zadostuje izprememba politične vladne oblike ali izprememba vodilnih oseb, da bi narod opustila prevzetih dolžnosti. To opravičuje sklep, da morajo biti vse ozemlje bivše monarhije in njeni narodi odgovorni za posledice vojne, ki jo jim je vsilila prejšnja skupna vlada. Del strahne dedščine teži nas, kakor tudi druge narode, ki so se razvili na ozemlju bivšega cesarstva avstro - ohrskega cesarstva: dedščina vojne, dedščina onemoglosti, dedščina jako težkih ekonomskih obveznosti. Nova nemško - avstrijska republika se je oprostila vseh imperialističnih aspiracij, ki so bile tako usodne bivši monarhiji. Iznebila se je enkrat za vselej vseh reakcionarnih tradicij, ki so naredile staro monarhijo za ječo njenih narodov, žalibog pa je nesrečna žrtev strahne zločina iz leta 1914, zločina, ki ga je doprinesla prejšnja vlada, ne pa narod. — Vse nasledstvene države so si pod solncem narodnega prava ustanovile eksistenco šele potem, ko so bile ustavljene sovražnosti. Avstrijska republika v svoji sedanjih obliki ni nikdar napovedala nobene vojne in ni z mednarodnega vidika v razmerju k zapadnim velesilam nikdar zavzemala stališče vojujoče se velesile. Nemško - avstrijska republika se brezdvomno tudi ni nikdar bojevala z nacionalnimi državami. Nasprotno: na Dunaju so se ustanovile razne komisije nasledstvenih držav, da v medsebojnem sporazumu uveljavijo in vrede vse svoje pravice proti Nemški Avstriji. Zda ne gre za to, da bi se sklenil mir, temveč gre za likvidacijo prejšnje skupnosti in za ureditev bodočih razmer ob intervenciji in jamstvu velesil. Navzlic temu igrajo te sile sedaj, ko jim stojimo v Parizu nasproti, čisto drugačno vlogo glede svojih obveznosti. Pričakujemo, da se pojasni to protislovje na mirovni konferenci. Mi stojimo pred Vami kot del premaganega in propadlega cesarstva, pripravljeni trpeti posledice, izhajajoče iz naših razmer od aliranih sil. V vesti smo si, da je naša usoda v Vaših rokah. Nadejamo se in verujemo, da nam svetovna vest ne bo odrekla in kratila neodstopne pravice do samoodločbe, ki so jo asociirane sile vsikdar proglašale.

LISTEK.

Fran Govekar:

Kako je v Beogradu.

Z orijentnim ekspresom potuješ lahko vsak dan v našo jugoslovansko prestolico. Toda le v prvem razredu. Vžlic temu je sopotništvo pisano, kakor bi hotelo demonstrirati, da smo Jugoslovani resnično vsi enakopravni in enakovredni demokraciji. Zastopniki vseh narodnosti, stanov, ver in spolov sede in stoje složno po baršunastih kupejih, a tudi luksuzni kovčgi in najelegantnejši neceserji se kar nič ne ženirajo družbe canj, košev, cekarijev in zabojev. Vzduh po vozev torej ne vonja baš samo po vijoličnem ali lilijanskem parfemu, nego tudi po raznih folklorskih specialitetah.

Z demokratskega stališča ni torej nobene pritožbe. Revolucionarno in protismiselno geslo »Enakost, bratstvo in svoboda« je v tem vlaku meso in kri. Nerodno je kvečjemu vsakdansko delstvo, da se dragi orijentni ekspresnik zaradi lažke revizije v Logatcu zapozni že do Ljubljane za nekaj četrt ur in in do zemunskega cilja zaradi nagajivosti in zaničnosti madžarskih železnice, je za par debelih ur. V Ljubljani dobiš na vlaku prostor izlaha, na povratku domov pa boš bržčas stal ali na svojem kovčgu sedel na hodniku. Za 300

kron je takole stojišče na prepju med ubitimi okni in v gneči vendarle predrago. In vrhu vsega še velika zakasnjenja!

Na vožnji skozi Srem boš lahko z veseljem ogledoval ogromne črede belih ovac, črnih prašičev in govedi in konj, ki se pasejo po brezmejnih pašnikih ob progi, radoval se boš nad brezkonnimi njivami, na katerih raste bogotno najrazličnejše žito, občudoval boš morda tudi zamorske stotnije, ki so jih polne vse postaje, a končno si po 14- do 16-urni vožnji zelo srečen, ko se izkraša v Zemunu.

Seveda si prisiljen prenočiti ondi, ker zadnji parnik je odrinil že ob osmih. A najti sobo ali vsaj postelj, je umetnost! Le slučajno se ti morda posreči, da porineš skozi srčno pokotino hotelskega absolutista višnjeve bankovec ter se ti nato odpre vsaj kakšna podstrešna luknja ali se ti odkáže sumljivo raztrgan in umazan divjan na polodprtem hodniku. Srca portirjev so obdana povsod z dvojnimi oklopom in njih mogočnost je potentska!

Zemun je lepo, prijazno mesto. Ima krasno lego ob Dunavu, široke ulice, lične hišice (večinoma za 1 do 2 družini), prostorne asfaltirane pločnike ter električno razsvetlavo. Toda le v sredini mesta. Od postaje navzdol do luke moraš skoraj pol ure teči po strašnih blatnih ulicah in mlakah v tem, ter po skaloviti turški kaldrmi, ki ti neusmiljeno trga čevlje in žali nogi. Da ni

mata mesto in luka električne ali vsaj omnibuske zveze s postajo, je za nemško - srbsko - čifutski Zemun zagotetka. Sledov vojne je videti le malo.

Predno stopiš na parnik, se moraš legitimirati. Kadar je jasno in mirno vreme, je vožnja po tihem Dunavu in Savi nedvomno divna. Jaz sem se vozil v Beograd tudi to pot v mrazu, burji in dežju, da smo drgetali kljub zimnikom ter si vihali ovrtnike, kakor bi bili sredi zime, a ne sredi pomladi. Obe reki sta strahovito narasli ter kakor morje poplavlili vse otoke in daleč naokoli oboje nabrežje. Na poljih je škoda ogromna. Iz valov štrli tam spredaj na desni le še prvi in zadnji oblok impozantnega železniškega mostu preko Save; srednje tri so bežeči nemški in madžarski Vandali temeljito porušili.

Da te spuste s krova na breg, se moraš zopet legitimirati; nekatera imena si celo skrbno zapisujejo. Nato moraš zopet gaziti blato ali prah vkreber, ker beogradska cestna železnica ne vozi, a fjakarjev in avtomobilov ni na razpolago. In znova se tudi začne boj za streho. Zadovoljen bi bil z najtemnejšo, najskromnejšo sobico, a kjer vprašaš, je že vse oddano. Velika beogradska hotela »Moskvo« (z 200) in »Bristol« (s 300 posteljami) so izplenili Nemci do gola, tako da delajo danes večinoma le majhni hoteli III. in IV. vrste s kolsalnimi zaslužki.

In vendar, ko ostaviš starjansko silbovsko predmestje krivih, strmih, kaldr-

mastih ulic in uličice precej porušene Savske Male, se razveseliš Beograda. Velikomestno široke, premočrtne, z lesenimi kockami potlakane ceste, prostorni hodniki asfaltirani ali popločani, posamezne visoke moderne stavbe tik visokopritličnih, enonadstropnih in le pritičnih hiš, cvetlične grede, parki, zračni trgi, vse na široko, udobno in dolgo. In čisto pomoteno. Luči in zraka povsod v izobilju. Ulica kneza Mihajla, Terazije, kralja Petra, kralja Milana in Miloša Velikega ulica imajo značaj dunajskega Ringa. Vobče so vse ulice in ceste kakor z ravnilom potegnjene ter se križajo v pravih kotih, dasi tečejo po hribu visoko navzgor ter se spuščajo v doljino globoko navzdol. Gotovo je, da postane že danes lepi, moderno regulirani Beograd kmalu prestolica, ki bodo nanjo Jugoslovani lahko ponosni.

Danes mu nedostaje seveda še marsičesa. Ker ni premoga in ker stroji še niso v redu, je mesto vsak čas brez pitne vode (pomagajo si z deževnico) in brez luči, a cestni železniki tri so trajno brez prometa. Niti umiti se ne moreš, kadar bi hotel in električna luč odpove, baš ko bi je najbolj trebalo. Po tovarnah, obrtovalnicah in tiskarnah se ustavi mahoma vse delo, prodajalne se zapro, ulice onemé, gostilne in kavarne se izprazni. Brez luči človek neče niti jesti, niti piti, niti zabavati se. Sredi gledališke predstave je nastala črna noč; prinesli so na oder par sveč in doigrali. Ko bi se imel pričeti kon-

cert, so ugasnile žarnice in ljudstvo se je razšlo. Beograščani si pomagajo s svečami in karbidskimi svetilkami ali pa hodijo že ob 9. spat.

Daleč je povsod, zato moraš teči peš, dokler ne omagaš. Ministrstva, nastanjenja posamič po hišah in vilih, so raztresena po vsem mestu. Težko jih je najti, še težje je ministra dobiti v pisarni. Nemci niso odstranili le vseh napisov v cirilici, nego so uničili celo vse ulične označbe. Treba je torej spraševati, begati sem ter tja, predno si na cilju, a do gospoda ministra ni mogoče, nego treba čakati, ker minister je ali na seji, inspekciji, kdo ve kje in se vrne kdaj. Saj dela je ogromno! In ne mudi se nikomur. Le s slovenskim ministri govoriš lahko vsak dan, — srbski so menda preveč obložen. Zato obravnavaš z načelniki, direktorji in sekretarji. Antišambriranje po dunajskih ministrstvih je bilo lažje, prijetnejše, — no, upam, da je po srbskih uspešnejše.

Beograjska draginja je menda v Jugoslaviji na višku. Avtomobili, ki švigajo po ulicah in lajajo ko psi, so na razpolago kvečjemu ministrom in članom raznih antantnih komand, redki fjakarji so le za verjiznike in dobčkarje. Živil vseh vrst je v izobilju, mesa in rib, kakršnih in kolikor hočeš. A cene so neverjetne. Le v Pragi smo lani majnika plačevali približno take cene, toda brez razkošne beogradske izbire v živilih.

Jugoslovanska gledališča imajo v današnji beogradske vladni v regentni prestolonasledniku Aleksandru izredno toplo pokrovitelja. Aleksander živo ljubi bi glasbo, pete in dramatiko ter daje najlastne stroške vzgajati dva srbska pevca v Parizu za srbsko bodočo opero. Regent želi, da se ustvari za vsa po drži zavi subsunjionirana gledališča poseben zakon, ki uredi razmerje članov in avtorjev do umetniških zavodov in države ter zaljame igralcem, pevcem in pisateljem in skladateljem varen življenjski poklic. Regentova želja je, da se dvigne umetniški nivo jugoslovanskih gledališč na čim višjo stopnjo ter da se vsi v to svrhu za gledališki naraščaj osem

še šuntali direktno na upor in jih poslali, da pomočjo orožja stran in da se vzdignejo proti svojim oficirjem; da se vzdignejo proti Beogradski vladi, in da pokazejo 1. maja kdo in kaj so. A istočasno so kradli v različnih mestih n. pr. v Bihaču, Zenici in Krestici eksplozivne snovi. G. Korač pač mogoče pride s svojo govorniško spretnostjo na idejo, da slika celo stvar kakor narejeno, toda, g. Korač, dovolite, to je državna oblast, ki je za to odgovorna in ki se tega zaveda, da tega ni umetno naredila. Državna oblast mora iz takih pojavov izvajati posledice in če bi bil g. Korač na tako odgovornem mestu, bi bil tudi on naredil isto.

Ko se je pokazalo, da so komunistični agitatorji začeli zahajati med vojake, širiti propagando in pozivati vojake na orožje proti svojim oficirjem; dalje, ko voditelji socialistične in komunistične stranke niso hoteli dati jantstva, da bo vladal mir in red v posameznih mestih, ampak so s posameznimi se branili podpisati zapisnike, — morali so misliti, da so ustmene izjave dovolj — potem ni čudno, če je vsled teh dejstev nastala neka psihoza in državne oblasti ne moremo grajati, če se je brigala za to in da ni hotela dopustiti, da bi prišli v neko stanje, ki bi bilo interesom našega ozemlja škodljivo.

Prosim, gospodje, 1. maja ni prišlo v Sarajevu do krvavih dogodkov. Orožništvo je bilo pripravljeno in je preprečilo vse manifestacije, katere so hoteli uprizoriti socialisti vključno prepovedi. Od zaprtih socialistov, katerih je bilo takrat 400–500, jih je bilo mnogo izpuščenih, tako da jih je danes v zaporu samo še 40. Glavni kolovodja je izročil vojaškemu sodišču. Ker je stvar izročena sodišču, zato je razumljivo, da v interesu preiskave ne morem dati natančnejših podatkov, in mislim, da tega tudi ne smem storiti. Sodno postopanje je uvedeno in bo pokazalo, koliko je resnice na trditvi, ali se je res delalo proti zakonom, oziroma koliko je resnice na trditvi gospoda Korača, da je bilo vse nedolžno in malenkostno.

S tega mesta nočem trditvi, da je bila to popolnoma vojaško organizirana zarota, ki bi bila mogla zasledovati cilje, da ovrže današnje stanje. Z gospodom Koračem soglašam v tem, da bi se to reklo moč teh ljudi precejneje; bilo pa je nekaj dejanj, ki nasprotujejo § 76. kazenskega zakonika, o katerih je treba soditi. Gospodje, mislim, da razume, da vlada tudi v tem slučaju ni mogla drugače postopati in mislim, da vidite, da je vlada postopala popolnoma liberalno proti socialistični stranki. Tudi g. Korač sam je to priznal in izjavil, da je vlada dovolila popolno svobodo akcije proti socialistom, a nenkrat so bili iznenadeni, ker je vlada celo njihovo akcijo na mah presekala. Socialistična stranka se torej ne more pritoževati, da bi bila vlada postopala absolutistično in ne liberalno; prej bi se dalo vladi očitati, da je postopala preveč liberalno. Toda ravno to, da je vlada postopala liberalno, so izkoristili ti elementi v to, da so pokazali, kaj hočejo in kakšne cilje zasledujejo. Vlada je v pravem momentu stopila tej akciji nasproti, ko je tudi ljudstvo videlo, kakšne cilje da zasleduje ta akcija in ko je tudi ljudstvo razumelo, da je postopanje vlade opravljeno in v narodnem interesu. Če bi se bila vlada postavila tej akciji prezgodaj po robu, ljudstvo tega ne bi bilo razumelo in bi bilo reklo, da postopanje vlade ni liberalno.

Onemu gospodu poslancu, ki je nekaj pripomnil, moram povedati, da je bil on sam med tistimi v Sarajevu, ki so šli vladi in vojaški komandi čestitati zaradi vseh korakov, katere je podvzel. (Dr. Mehmed Spaho: Konstatiral sem

samo, da je slovenska vlada, ki je najbližje sovražni zoni, proslavo dovolila). Razložil sem tudi to in povedal, da se je tudi v Toulonu in v Dijonu slavil 1. maj, ne pa v Parizu. Proslava je bila dovoljena tudi v Čupriji, Jagodini in Nišu, v Beogradu pa ne.

Mislím, gospodje, da uvidi tudi sam g. Korač, da se nahajajo v komunistični stranki elementi, ki niso za to v njej, ker so komunisti, ampak zato, ker so naši narodni nasprotniki, in ki nimajo druge možnosti, da pokazejo svoje nezadovoljstvo z našo državo. Gotovo je, da je to eden izmed razlogov, da se je začela socialna demokracija deliti na elemente, ki so socialistje, a upoštevajo naše narodne interese, in na one, ki teh ne upoštevajo.

Boljševizem, o katerem je govoril g. Korač, je obetal v Rusiji, da bo prinesel mir in kruh. Prinesel pa je vojsko in lakoto. Nacionalizacija industrije je vrglo delavstvo nazaj, in namesto 400.000 delavcev, ki so živeli prej v Petrogradu, jih je danes tam samo 40.000. Nacionalizacija zemlje je prinesla s seboj revizivizije in vsled teh popolno lakoto. Na kakšen način pa je boljševizem prišel v Rusijo, kakšne tendence so ga rodile in kakšne podpore je užival od centralnih sil, to vemo danes vsi. Glavni voditelji boljševizma so prišli v Rusijo preko Nemčije. Glavni voditelji boljševizma so našli izdatne podpore pri nemški armadi in mornarici. Mi vemo prav dobro, da so dobivali takrat, ko se nikomur od nas niti sanjati ni smelo, da bi dobil potni list v inozemstvo vsi tisti, ki so rekli, da gredo na boljševiške kongrese, celo ponudbe, naj gredo tja, in da se jim je potovanje na vse mogoče načine olajševalo. Zakaj? Ker se je razum nekaterih ljudi, ki so res živeli za idejo, zbiralo v boljševiškem taboru vse, kar ni moglo prenesti dejstva, da je vojska z orožjem izgubljena, in ki so potem hoteli izvesti prevrat v zmagovitih deželah, da bi tam prišlo na ta način do razsula, do katerega ni moglo priti vsled njihove zmage.

Gospod Korač je tukaj trdil, da ni prijatelj ne boljševikov, ne njihovih metod. Njegovo stališče je s tem jasno orisano. Če g. Korač oboja boljševiške teorije in metode, ki so brez dvoma silne, potem mora g. Korač izjaviti iz tega svojega stališča tudi posledice. On se mora postaviti na stališče, da je vlada dolžna omogočiti razširjevanje vsake misli in vsakemu dati priliko, da svoje misli popularizira in išče zaupanja v narodu. V tem oziru ima g. Korač prav. Nima pa prav, če zahteva, da se da popolno svobodo agitatorjem, ki nečesto priti na površje po volji naroda, ampak nasilnim potem, potem prevrata, in jaz mislim, gospodje, da je ni državne organizacije, ki bi to dovolila in ki na take akcije ne bi odgovorila s samoobrambo. (Tako je!)

G. Korač je rekel, da nam ni treba tega prepovedovati, češ da boljševiška akcija ni tako aktualna. Toda gospodje, mi smo stali pred novim položajem. Vedeti morate, da se je le nekaj dni pred 1. majem izvršil prevrat na Ogrskem. (Original protokola pokvarjen.)

Mislím, da g. Korač nima prav, če primerja boljševizem na Francoskem s francosko revolucijo, in sicer tisti g. Korač, ki ima sicer res široko obzorje. Smatram, da je to njegovo ozko obzorje, kajti francoska revolucija je osvojevala cel narod. To ni bila samo revolucija buržoazije. Francoska revolucija je razglasila suvereniteto naroda, boljševizem pa je proglasil diktaturo delavcev kot prehodno stanje. Kdo pravi, da je to samo prehodno stanje in kdo nam jamči za to? . . . Znano je, da dobivajo člani rdeče garde mesečno 300 rubljev

poleg hrane in obleke, torej več, kakor so imeli generali carске armade. Koliko pa dobivajo na Ogrskem, to g. Korač lahko pove, ker to ni tako daleč. Eno stvar moram še posebej naglasiti, ker je potrebno, da se izogmem nepravilnemu prepri. Nepravilno je, če se je hotel g. Korač priboriti cenene lavrike s tem, da se je ingovarjal na črno-rumeno policijo v Bosni, kakor da bi bila ta vse to pripravila in naredila. Nečem braniti teh organov, porabim pa priliko, da se s to stvarjo nekoliko bavim. Na istem stališču, na katerem so stali organi črne rumene policije, so stali tudi organi naše narodne vojske. Ravnotako so prihajali tudi predlogi od strani činiteljev, ki žive tam in poznajo položaj. Mislim, da bo tudi g. Korač imel priliko, da se peča s to stvarjo, in da tudi njegov interes za to stvar ne bo samo prehodni, kakor tudi moj ni.

G. Korač nam očita še neko drugo nepravilnost, češ, da smo mi obtoževali cel delavski sloj. Mi daleko nismo tako mislili in ni ga dejstva, na podlagi katerega bi se dalo priti do takega zaključka. Delavstvo absolutno ne more izreči nikake graje vladi v tem pogledu. Nekaj drugega je, če se delavstvo identificira z onim delom voditeljev delavske stranke, ki so propagirali boljševiške ideje in zopet nekaj drugega je, če se drži delavstvo daleč stran od tega. Mi nismo delavstvu zabranili organizacije. Mi organizacije nismo razpustili na celotnem ozemlju in nismo povsod prepovedali proslave 1. maja. Mi smo se omejili samo na posamezna središča, kjer je obstajala bojazen, da se bo kalil red, delavske organizacije pa smo razpustili samo v Bosni in Hercegovini, in g. Korač bo priznal — mogoče tudi ne — če stvar tako stoji, da šije delavstvo v Bosni velik, če ne celo večji del tujih elementov, in ravnotako mora priznati, da ti tuji elementi ne le, da škodujejo delavski organizaciji, ampak tudi z nacionalnega stališča niso polnopravni. Tamošnji činitelji so odločili, da se organizacija razpusti, a končna beseda o tem še ni padla.

Gospodje, mislim, da bo tudi Narodno predstavništvo mnenja, da je treba vladi njeno postopanje odobriti. Mi smo se s svoje strani izogibali kolikor mogoče, da ne pride do nepotrebnih spopadov in do nepotrebnih žrtv, in naredili smo samo to, kar je potrebno, da se red v deželi osigura, in da se našim narodnim interesom ne škoduje. G. Korač lahko pravi, da bi bilo ostalo vse v redu in v miru, če tudi bi se bila proslava dovolila na celotnem ozemlju kraljevstva. To trdi on. Nisem dolžan, da govorim nasprotno. Moja dolžnost je, opozoriti le na pojave, ki bi se bili lahko izvali, če te proslave ne bi bile prepovedane. Mislim, da sem dal argumentom g. Korača pravo vrednost, ker mi ne more pokazati niti ene pokrajine, v kateri bi bila ta proslava popolnoma dovoljena. Predvsem je treba vzeti v poštev, da so se v eni naši pokrajini, in enem našem, sicer rodoljubnem mestu blizu morja o priliki sprevoda, ki se je vršil, slišali vzkliki, katere bi moral vsak izmed nas ožigostati. Treba je imeti na umu, da prihajajo k nam emisariji tuje propagande, ki sipljejo mnogo denarja in mnogo živčevja. Ker ti vedo, da teh elementov ne morejo dobiti za svoje direktne privržence, zato jih stiskajo v socialistične organizacije. Po mojem mnenju je to stvar, za katero se mora brigati tudi socialna demokracija (Korač: To mi delamo.) Mislim, da vlada te proslave ni prepovedala zaradi kakšnih kapric. Za njo bi bilo najlažje in najugodnejše, če bi bila mogla vse dovoliti in ne vem iz katerega vzroka bi bila sicer to zabranila. Kar se tiče dogodkov v Bosni in Hercegovini hočem povedati le še to, da so vsi spisi po preiskavi izročeni pristojni oblasti,

in da bo pristojna oblast odredila, komu jih bo ona odstopila. Verujem, da se v tej stvari ne bo nič prikrivalo — ker so se slišali glasovi, da bi se dale tu morebiti kaj prikriti. Prikrilo se ne bo nič, izvršilo se bo redno postopanje, ker mora priti resnica na dan.

Prosim gospode poslance, da vzamejo ta dodatek na odgovor g. ministrskega predsednika na znanje. (Ploskanje in klici: Živio!)

Politične vesti.

Da ne bo zmoti. V soboto je zastopal podpisani mnenje, da bodi naša država — država kulture in človekoljubja. Tako mnenje sme vsakdo zastopati in v njem ne morem opaziti pregrehe. — Glede takozv. »čiščenja« je izrekel članar, da je to zadeva, katere se predvsem tiče naše vlade. Samoobsebi je umevno, da je »čiščenje«, v kolikor to zahteva interes države, ne samo opravljeno, temveč tudi potrebno. Država mora imeti uradništvo, mora imeti vojaštvo, ki ni samo priseglo nanjo, temveč ji je tudi vdano z dušo in telesom; vlada pa je poklicana, da vzame to »čiščenje« v roko, ker ima ona moč, da ga tudi dožene. Ker sede v naši vladi možje, katerim smemo v tem pogledu popolnoma zaupati, je čisto gotovo utemeljeno mnenje, da naj se tukaj delo prepusti vladi in da naj se opusti vsako nepotrebno kričanje, ki je pravzaprav nekakša nezaupnica proti vladi sami. — Dalje je zastopal članar prepričanje, da naj se take stvari spravljajo pred kompetentno inštanco, da jih preišče in reši ob roki danih dokazov. Članar je bil in je še mnenja, da ni koristno, če se vsakega orožnika, vsakega finančnega stražnika, vsakega slugo brez dokazov pred javnostjo osramoti in ga dostikrat po nedolžnem izroči velikim duševnim mukam. Mi nočemo imeti nobenega revolucijskega tribunala, ki bi obsojal in na šafot pošiljal ljudi brez vsake preiskave! Tudi je gotovo, da se takih denunciacij radi poprimejo zasebni sovražniki, tako da v celtem ni opaziti čina »čiščenja«, temveč opraviti imamo največkrat s činom navadne maščevalnosti. — Ali naš članar se tudi proti temu ni uprl, da bi smeli listi, če to ugaja njihovemu okusu, tako »čiščenje« še nadalje gojiti. To je zadeva teh listov, katero naj dotična uredništva rešijo, kakor se jim vidi pravilno. Naravno pa je, da mora tukaj imeti vsak list prosto roko, in naravnost izključeno, da bi našemu listu v tem pogledu imel kak »neodvisen« list kaj predpisovati. Pri našem listu se torej osebne gonje ne bodo gojile in pri tem mora ostati, ker končno ne bo nič škodilo, če se naše javno mnenje nekoliko ublazi, naš list pa si bo štel le v ponos, če bo z mirno in resno pisavo k temu kaj pripomrelo.

Dr. I. T.

Društvo slovenske vzajemnosti se je osnovalo v Beogradu. Predsednik društva je profesor Jovan Živnič, podpredsedniki: dr. Bogdan Medaković, prof. Vekoslav Spinčić in prof. Anton Sušnik, tajnika pa dr. Klisić in dr. Ikončić. Slo. ljudska stranka je, kakor se vidi, zastopana v predsedstvu. Do polbretekega časa ni ljudska stranka načeloma nikdar sodelovala pri vseslovenskih organizacijah in prireditvah, sedaj je revidirala tudi to svoje stališče. Nas ta razveseljiv preokret iskreno veselji in beležimo ga z največjim zadovoljstvom, ker je nam v zadoščenje za vse one napade, katerim smo bili nekoč izpostavljeni radi svojega vseslovenskega mišljenja in delovanja.

Ne bodite vendar otroci in malenkostni! Starčevčanci so se postavili na stališče »i ako smo braća, nismo nam kase sestre«, zato se pritožujejo tako v narodnem predstavništvu, kakor v svojem glasilu proti temu, da je za pojedine resortne v Hrvatski odredjena znatno nižja svota, kakor v Sloveniji. Ni jim no volji, da se je finančni minister po-

stavil na stališče, da so pri sestavljanju proračuna merodajne potrebe posameznih zemelj, češ, da so »potrebe« vrlo elastične pojem in da ni verjetno, da bi bile potrebe Hrvatske, ki je po teritoriju in po številu svojega prebivalstva večja, manjše, kakor potrebe Slovenije. — Ne moremo presoditi, v koliko so starčevčanske pritožbe formalno upravičene, tega pa se zavedamo, da so v bistvu netaktične in nepolitične že zategadelj, ker lahko vzbujajo na zunaj dvome o tezi glede našega narodnega jedinstva. Toda zdj se, da gre gotovim političkom prav za to, da bi na zunaj pokazali, da so načela, ki bi naj bila kardinalne točke narodnega programa, zgolj fraza brez vsake notranje vrednosti.

Imaju u državi svoju državnost! Tako vzklika zagrebški »Hrvat« vzpričo objave v slovenskih listih, kam in kake se naj naslavlja vloga na delno vlado v Ljubljani. List pravi, da ima ta objava namen, da tudi »prebivalstvo izve, kaj vse ima avtonomna Slovenija«. Ko našteje vsa poverljiva in vse odseke pri vladi, zaključuje »Hrvat«: »To vse ima slovenska zemlja. Mi samo vprašamo, kako smemo nam očitati separatizem za nedolžne avtonomije oni, ki imajo v državi svojo državnost? Slovenci imamo torej po mnenju spoštovanega »Hrvata« v državi svojo državnost za to, ker se je nam dovolila v bistvu ista samouprava, ki jo uživalo bratje Hrvatje že zdavna. Res je, da je nam Slovincem uspelo s smotrnim delom spraviti red v posamejne avtonomne posle, da funkcionirajo morda bolje kakor v sosedni Hrvatski, toda za to še ni naša avtonomija večja kakor ona v Zagrebu. Naravnost zlobno pa je očitanje, da Slovenci predbacujemo hrvatskemu narodu »separatizem zaradi nedolžne avtonomije«. Kdaj smo to storili? Kakor sebi, tako privoščimo tudi hrvatskemu ogranku v gotovih panogah državne uprave najpopolnejšo samoupravo, načelni nasprotniki pa smo in ostanemo vsaki težnji in vsakemu stremljenju, ki bi merilo na to, da se zares ustvari država v državi, to je, da bi se samouprava izražala v kateremkoli pogledu na način, ki se ne krije in ni združljiv z državnim mišljem ali s principom absolutnega narodnega jedinstva!

Koga štiti laška oblast na Reki. Pred par dnevi je prišel, kakor poročajo »Primorske Novine« na Reko iz Zadra neki krščanski socialac in republikanec ter prinesel s seboj neke propagandne letake in novine. Kakor čujemo, je dotičnik nameščen pri vladi. Karabinjerji so ga prijeli, laško poveljništvo pa ga je kmalu izpustilo, ko je s svojimi propagandnimi spisi dokazal, kdo je in kake so njegovi nameni, ter mu dovolilo bivati in delovati na Reki.

(Naša poročila iz Beograda in Zagreba.)

ANGLIJA PRIZNALA KRALJEVINO SHS.

Beograd, 2. junija. (Zakasnelo.) Danes je prišlo v Beograd oficijelno obvestilo, da je angleška vlada priznala kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Angleški poslanik v Beogradu je prejel od svoje vlade obvestilo, da predla beogradski vladi nove akreditivne.

PARLAMENTARNA DEPUTACIJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA NE ODPOTUJE V PARIZ.

Beograd, 2. junija. (Zakasnelo.) Kakor je bilo že javljeno, je vprašalo Narodno Predstavništvo na predlog Narodnega kluba našo mirovno delegacijo v Parizu, ali bi bilo potrebno, da se pošlje parlamentarna deputacija v Pariz, da informira francoske in angleške parlamentarce o našem mejnem vprašanju. Danes je dospel iz Pariza odgovor, da ne bi taka deputacija prav nič koristila, marveč kvečjemu škodovala, zato se je opustila misel, poslati tako deputacijo Narodnega Predstavništva v Pariz.

MIROVNI POGOJI ZAVEZNIKOV NEMŠKI AVSTRIJI.

Geneve, 2. junija. (Preko Beograda, zakasnelo.) Dan izročitve mirovnih pogojev zaveznikov delegaciji Nemške Avstrije še ni določen. Mirovni pogoji so slični onim, ki so bili izročeni delegatom Nemčije. Avstrija bo morala plačati 10 milijard vojne odškodnine in sl-

jejo čim prej in čim bolj strokovne šole. Glasbeni konservatorij in dramska šola, ki se snujeta v Ljubljani pod okriljem »Glasbene Matice« in našega Narodnega gledališča, bosta zatorej nedvomno našla v regentu Aleksandru in njegovi vladi krepko zaslombo.

O tem sem razpravljal z načelnikom prosvetnega ministrstva, dr. Petkovićem in dvornim ministrom Balužićem, ki je obžaloval, da mi regent ne more osebno sporočiti svoje želje. Prestolonaslednik je bil bač prejšnji dan objezdil ves hrib Avalo, torišče najljubejših borb za Beograd; ker je bil kraven solčen dan, je oznojen sedel v travo ter se — prehladil. Ker je upati, da bodo pariške konference tekem 15 do 20 dni zaključene, je regent trdno odločen, takoj nato posetiti Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in Dubrovnik. Regent je dobro, da so Slovinci resen, soliden in marljiv narod, zato želi priti med nje čim prej, se seznaniti z njih razmerami ter si ogledati tudi njih dramsko, operno in sploh glasbeno umetnost.

Regent stanuje začasno v lepi visokopritlični hiši na Terazijah, dvor pa je prepustil parlamentu. Novi dvor, ki so ga Nemci uprav kanibalosko opustošili in onečedili, se šele popravlja. Parlamentovata palača ima v svoji sredini prostoren vestibul, kjer poslanci zaujtrkujejo in južirajo in odkoder vodijo v prvo nadstropje z dveh strani umetno okrašene lesene stopnice. V pritličju so sobane raznih klubov, pisarne steno-

zbornica; v I. nadstropju so diplomatska galerija nad zbornico, klubovske sobe in zopet razne pisarne. Vse je prav lično, a za veliki parlament vendarle pretesno. V zbornici s primit, sedeži in puliti iz mehkega, jedva za silo popleskanega lesa sede poslanci v dolgih vrstah z enim samim, osrednjim hodnikom stlačenih kakor slanihi. Za poslušajoče občinstvo in žurnaliste sta rezervirana in isti višini dva prostora pod galerijama. Ker pa je akustika te bivše dvorne plesne in ceremonijske dvorane skrajno slaba, ni razumeti nobenega govornika. Šele kadar se dogradi monumentalna parlamentna stavba v kralja Aleksandra ulici, bo imel parlament udoben in primeren dom. Danes stoji do III. nadstropja v sirovem zgrajena stavba še brez delavcev, kakor čaka po vsem mestu cela vrsta skoraj dovršenih palač in hiš. Nekatere čakajo nadaljevanja ali dovršitve že od l. 1912, nekatere od l. 1914, mnogo hiš je porušenih ali vsaj težko poškodovanih, a kdaj bodo gotove ali vsaj popravljene?

Danes so jugoslovanski poslanci v Beogradu pravcati trpinj in je njihova požrtvovalnost vredna občudovanja. Stanujejo večinoma slabše kakor poslednji pisar v Ljubljani. Pozimi so ljuto prezebrali, zdaj ginejo od sopen in vročine, se ubližajo z najzanimnejšo potrebo po umazanih, včasih mrčesa polnih luknjah, se prehranjajo za ogromne cene po nesnažnih restavrantih brez najskromnejšega konfora in se sprostijo — dolčasno.

Mesto jim ne nudi danes razen treh dramskih skromnih predstav na teden prav nikakega užitka. No, tudi kinematografske predstave lebo pa se njo, saj bioskopov je neštevilno. V Grand-hotelu svira zvečer mal civilen orkester nemške valčke, operne in operetne poturije in ondaj imajo celo nekaj srbskih in hrvatskih časopisov vsaj teden starega datuma na razpolago. Po ostalih kavarnah ni nobenega časopisa.

V Beogradu si mora namreč vsak človek sam na ulici kupiti časopis, če hoče čitati. Tolpe dečkov tekajo po mestu in kriče prodajajo jutranje in večerne izdaje. Vsak list ima le 2 strani ter stane »groš«, 20 para ali 50 vinarjev. Edina »Demokratija«, glasilo Demokratskega kluba, izhaja na 4 straneh. Kolportžažja srbskih in hrvatskih listov je zelo živa, zanimanje velikansko, le za slovenske časopise ni prodajalcev, zato pa tudi ne kupecv. Tako sem mogel čitati »Slovenski Narod« le v ministrstvu za narodno konstituanto, toda vsaj 7 dni stare številke.

Naši poslanci so torej od svoje domovine kakor odrezani; pisma in brzojavke dobivajo z nečutenimi zakasnitvami, a včasih ne funkcionirajo niti telefon. Ne, poslancev za njihovo čast kar nič ne zavidam, odkar sem spoznal njih beograjsko življenje in »delovanje«. . . . Prepričan sem, da si večina njih trikrat premisli, preden bo izšla — kandidirala . . .

Vse, kar sem videl in slišal, pa me je utrdilo tudi v verj, da bratje Srbi niso in niso — imajo na beograjskem

da so tudi heroji življenja v današnjem miru. Ne pomanjkanje luči, ne nedostajanje vode, ne prenehanje elektrike, ne prekinjenje cestne železnice, ne strah na draginja, ne mraz, blato, umazanost, beda v obleki in obutvi . . . prav nič jih ne razburja, ne žali in ne mori. Boljševizem je med Srbi nemogoč. Srbi znajo trpeti in potpeti. V sedemletni vojni so prestali toliko gorja in grozote, da jim je današnji položaj pravcati raj. Rus pravi »Ničevoi!« — Srb pa »Kad nema, nema!« in je zadovoljen, saj mu živi v duši trdna vera, da bo kmalu še bolje. Srb zna čakati, zna zaupati, brez nestrpnosti in nervoznosti vztrajati. In zato Srb zmaguje v vselej in povsod: zmaguje s svojo nečuvno pasivnostjo.

Tako me je bilo kot Slovence vsak hip sram, če sem se spomnil, nad čem vsem so se vznemirjali in se še vznemirjajo razvajeni in večno godrnjavi moji rojaki. Volna nas je naučila marsičesa, žal, večinoma le slabega — izučila nas pa ni.

Sedemletna vojna je divjala z vso nemško — madžarsko, turško in bolgarsko bestialnostjo preko Srbije, toda v Beogradu ni videti nobenega berača, niti en siromak me ni nadlegoval in — edina beograjska ubožnica je bila pred vojno vedno — prazna, a je tudi danes brez beračev. Kako je to mogoče? Kako pa naj si razlagam, da so vse ljubljanske ulice polne beračev in da so tri ljubljanske ubožnice natlačene od kleti do dimnikov? — »Srbi smo imeli, in dobili, mnogo tako plodno

zemljo, so berači med nami nemogoči!« mi je dejal odlični pisatelj. »Vsi Srbi dela, že otrok služi in niti starec ne lenuhari. Denar leži danes za Srba na cesti in nihče ni brez para. Kdor pa je, naj pogine!«

Konstatiram pa še drugo vrhino, ki dviga Srbe visoko nad Slovence: njihovo treznost. Že leta 1904, na slajnih slavnostih kronanja kralja Petra sem se čudil, da ni bilo videti ne enega vinjenega ali celo pijanega človeka. Vžig ogromnim množicam, ki so se takrat zgrnile v Beograd, vžig vsej prekipeljavici radosti in vseobčnim izgrankam po mnogoštevilnih velikih dvoranh ter celo po javnih trgih, nisem slišal nikot kričanja, kravkanja ali razgrajanja. Srb je tudi v največjem veselju vedno trezen in resen.

In isto sem opazoval po 14 letih iznova. Namenoma sem posejal zvečer gostilne vseh vrst od Grandhotela nazdol do najskromnejše beznice, da opazujem srbski narod. A dast se toč v Beogradu izvrstno vino, vlada povsod treznost in mirna, spodobna veselost brez vika in hrupa. Pončbi se beograjske ulice tihe in prazne, kakor izumrle in bodisi v grobnem temi, bodisi v jasni mesečini se lahko šetaš povsod, ne da bi te kdorkoli kakorkoli nadlegoval.

Zadnje dni je končno tudi v Beogradu zmagalo solnce nad zimsko reakcijo, izginila je ledena bugja in zavladala je topla pomlad.

Prekrasno je na Terazijah, ko se nala nanjo solnčni žarki v snih mrazu

cer od teh že dve milijardi v l. 1919/20. (Med tem so mirovni pogoji že izročeni.)

Neodrešena domovina.

Laško poročilo o razpoloženju v Pulju. Poročajo nam: Nad vse zanimivo je poročilo, ki ga je dobilo te dni višje vojno poveljništvo v Pulju o političnem lokalnem položaju. V tem poročilu je napisano: »L' intelligenza ci è ostile, la popolazione ci è nemica dei Jugoslavi nemmeno parlare!« (Intelligencia nam je nasprotna, prebivalstvo nam je sovražno, o Jugoslovanih ni treba niti govoriti.)

Bivše avstro - ogrske častnike vojne mornarice sprejemajo Lahi nazaj v službo. Tako so jih sprejeli te dni 50, ki so bili že v Nemški Avstriji, pa so se vrnili na laško vabilo. Prišlo še drugi Nemci, našim pa ne dopuščajo niti, da bi se vrnili k svojem.

Vojška maša na vrhu Sv. Mihela. Iz Vidna poročajo laški listi, kako je laška vojska proslavila četrto obletnico vstopa Italije v vojno na Goriškem. Na pokopališču v Zdravčini ob Soči pod Krasom so se zbrali razni generali, na čelu jim Duca d' Aosta, ki je proslavljal padle vojake, ki so z žrtvovanjem svojega življenja ustvarili slavo Italije in odločili vojno. Ob 10. je bila maša »Cima Tre del S. Michele« vojska maša, katero je daroval goriški nadškof dr. Fran Sedej ob navzočnosti generalov in drugih visokih oficirjev ter vojaštva in ljudstva. Vse je bilo v zastavih, po zraku je krožilo 50 zrakoplovov, ki so metali cvetje na boja tla, iz topov, ugrabljenih Avstriji, so grmeli strelji, na Fortinu, Sabotinu, na Kalvariji nad Podgoro, v Oslaviu in na Sv. Marku so goreli kresovi. Po maši je imel govor general Paolini.

Lahi snemajo ameriške znake. LDU Split, 2. junija (DDU). Iz Šibenika poročajo: Naše meščanstvo je hotelo proslaviti ameriški praznik vsaj s tem, da okiti prsa z ameriškimi znaki. Mnogi Jugoslovani so okrasili svoja prsa, toda italijanski vojaki, nahujskani od tukajšnjih Italijancev in celo od italijanskih častnikov, so jim začeli znake surovo snemati. Napadenih je bilo več meščanov in dijakov. Nekaj oseb so italijanski vojaki celo pretepili.

Lahi razpršili pravoslavno procesijo. LDU Split, 2. junija (DDU). Begunci iz skradinske okolice in iz Vrliče pripovedujejo, da so Italijani na praznik Vnebohoda razpršili pravoslavno procesijo v Skradinu. Ljudstvu se je posrečilo le s težavo, da je bandera in druge posvečene stvari skrivaj prineslo nazaj v cerkev. Kaludžija (pravoslavna meniha) so karabinjerji odvedli na njegov dom. Trije Skradinčani so bili aretirani, ker so delali ovacije prisotnim Amerikancem. Seveda so jih aretirali šele potem, ko so Amerikanci odšli.

Senzacionalne aretacije v Dalmaciji. Iz Splita poročajo, da je odšel preiskovalni sodnik z detektivi v Dubrovnik in Gruž radi afere, ki je nastala, ker je zmanjkalo na tajinstveni način obilo zalag raznega blaga in blaginja z več milijoni, ki jih je bila zapustila Pfanzer-Baltinova armada na begu iz Albanije. Aretiranih je bilo več oseb.

Grožnje laškega polkovnika Cappone. LDU Split, 2. junija (DDU). Iz Šibenika poročajo: Predsedničnim okoli 23. je dal italijanski polkovnik Cappone poklicati predse približno 30 najuglednejših šibeniških Jugoslovancev. Rekel jim je, da Jugoslovani preveč izživajo po mestu in da so oni zakrivilji zadnje izgrede. Dejal je izrecno, da je neka gospa stopila pred »ardita« ter mu jela pred nosom mahati z ameriško zastavo, arditu da je slabo naredil, ker je ni prebodel. Daje je izjavil pozvanim, da jih bo smatral za odgovorne za vsak nered, ki bi se se primeril in da jih bo interniral. Naposled je dejal: »Ta zemlja

je temnomodrega neba, ko se spreha-ja tisoč strelcev in šetalk po širokih hodnikih, srbske, francoske in angleške uniforme, vojaki črnih zamorskih in indijskih žolth obrazov, srbske kmetice in kmetje v pestrih narodnih nošah, beogradske dame in damice, marsikatera med njimi neverjetno našminkana in napudrana, ter civilni gospodje, med njimi vse preveč nemških in židovskih trgovcev in kramarjev.

Najlepše pa je v obširnem parku Kalemegdanu, vsem zelenem in cvetočem nad starimi mestnimi utrditvami s kazematami na torišču, najlepših borb leta 1914, in 1915. Divoten je razgled iz tega parka na spodaj kakor morje široko razlito Savo in Donavo ter tja preko na Zemun in zeleno sremsko hribovje. Po parku stoji cela vrsta doprnskih kipov srbskih pesnikov in učencev, na robu ob vходу pa krasni, moderni in genijalni zasnovani kip krepke ob palici korakajočega pesnika Dos, Obradovića, mojstrski umotvor Hrvata Rudolfa Valdeca.

Krvavodeče je zahajalo sonce in pralestno so se izpreminjali valovi Save v najpestrejših barvnih nijansah, ko sem se poslavljaj od naše ponosne, svoje junaške zmage, nad vsemi sovragi živo se zavedajoče jugoslovanske prestolice. Ogromno blato se je izpreminilo v prašne oblake, ki so me, ovijajo, čit tako mehko, spominjajo naše Bele Ljubljane. Tovariši sopotniki, ki je sočasno z mano dolge ure in dneve prestopal muke brezkončne antiambiranja in čakanja po raznih ministrstvih, se je z mostišča na seveda debele pol ure zakasneli parnik že enkrat ozrl na

je Italija! Mi smo jo osvojili z milijardami svojega denarja in s potoki svoje krvi, odločeni smo, uničiti vse one, ki se nam protijo! Na opazko, da konferenca še ni končnovaljivo odločila o pripadnosti Šibenika, je odgovoril polkovnik: »Toda imamo okoli 40.000 vojakov, med njimi tudi precej arditov, ki so še vedno željni krvi. Ako bi morali mi res kdaj zapustiti te kraje, jih bomo prej popolnoma uničili in zravnali z zemljo.« Nato jih je odpustil.

Za posojila je potreba dovoljenja komisarijata. Pripetilo se je, da je v Pulju pri nekem denarnem zavodu posojila neki Nemec. Referent civilne oblasti je vprašal bančnega uradnika, ali je prosilec Jugoslovane? Sledil je odgovor, da je Nemec. Laški referent je hitro podpisal dotično dovoljenje, da se Nemcu izplača posojilo. Ako bi bil prosilec Jugoslovane, bi bila prošnja istotako hitro odbita.

150 jugoslovanskih železničarjev na Reki »stavljenih na razpolago državi SHS«. Z Reke poročajo, da je »Consiglio Nazionale«, kateremu so dali oblast v roke Lahi po svojem prihodu, odpovedal dne 1. junija službo 150 železničarjem z motivacijo, da se stavljajo na razpolago državi SHS. Odpuščenim madžarskim železničarjem so plačali mesečnino za junij, Jugoslovancem nič. To je vzbudilo na Reki veliko ogorčenje.

Slovanski svet.

Dar ameriških Slovencev domovini. Vsled truda g. Frank Hudovernika, tajnika »Slovenske narodne Zveze« v Ameriki 1052, East 62 nd Street Cleveland - Ohio se je v Cleveland (Ohio) nabralo za potrebne domače Slovence 371 zabojev živeža, obleke, obavala itd., ki so se že potem »The Yugoslav Relief Chicago« odposlali v slovensko domovino. Hvala lepa ameriškimi dariteljem! (Tako nam poroča starešina narodnih borcev g. Mihael Vošnjak iz Švice).

Francosko - češka liga. Takoj začetkom svetovne vojne se je ustanovila v Parizu francosko - češka liga, na katere čelo je stopil predsednik alžarsko - lorenškega komiteja J. Sana-bouef, velik prijatelj Slovanov vohde in Čehov se posebe. Liga si je naredila nalogo pospeševati francosko - češke stike in delovati z vsemi silami na to, da se vzpostavi neodvisna, svobodna češka država. To nalogo je liga vestno izpolnjevala. Velikemu vplivu Sansbouefa se je posrečilo takoj začetkom vojne doseči, da je Francija proglasila Čebe, živeče na Francoskem, za prijatelje francoskega naroda, s katerimi se ne sme postopati kot s podaniki sovražne države. V društvo so vstopili najodličnejši predstavitelji francoske znanosti in umetnosti, žurnalisti, pisatelji in politiki. Navajamo tu samo nekaj imen: prof. René Pichon, Frédéric Regamey, slikar in pisatelj, publicist Georges Bienaimé, odvetnik Georges Armand, prof. Jules Pichon, prof. Georges Blondel, kipar Bourdelle, senator Louis Martin, senator Harriot, pisatelj C. Manclair in mnogo drugih odličnikov.

Ameriški poslanik K. Vopička v Bukarešti poseti Prago in sicer na vabilo predsednika dr. Masaryka, ki želi, da bi se Vopička, ki je ameriški Čeh, na svoje oči prepričal, kako brzo se gradi poslopje nove češko - slovaške države. Ameriškemu poslaniku, ki ostane v Pragi štiri dni, pripravljajo sijajen sprejem.

Ameriško zastopstvo v Pragi. V petek je prišel v Prago ameriški diplomatični zastopnik poslanik Crane. Na Wilsonovem kolodvoru ga je sprejel predsednik dr. Masaryk v prisotnosti glavnega nadzornika češko - slovaške vojske dr. Scheinera, jugoslovansko

akega poslanika Ivana Hribarja in drugih dostojanstvenikov. V imenu češko - slovaške republike ga je pozdravil dr. Scheiner. Ameriške poslanstvo ima svoje uradne prostore v Taunovi palači.

Fronta proti boljševikom. LDU. Varšava, 1. junija. (ČTU). Poljske čete so zavzele Jezupol in Hajlica. Posledica najnovejših vojaških operacij v teh krajih je, da je nastala gnojna, strnjena protiboljševiška fronta in da je vzpostavljena direktna železniška zveza z Romunijo.

Boji na Slovaškem. LDU. Praga, 2. junija. (ČTU). Boji se nadaljujejo zahodno od reke Grana. Severovzhodno od Miškova so se morale naše čete nekoliko umakniti pred sovražno premočjo.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Porenska republika. LDU. Frankfurt ob Meni, 1. junija. (ČTU). V Mainz so proglasili danes porensko republiko.

Porenska republika. LDU Lyon, 3. junija. (Brezlično). Povodom proglašenja Porenske republike v Nasovu, na Hensenskem in v Palatinatu so objavili v vseh mestih teh pokrajin nastopni oklici: »Ustanovila se je avtonomna Porenska republika, ki bo spadala k Nemčiji, dokler bo ta ostala miroljubna republika, in ki obsega obrensko pokrajino Nasova, Hensenske in Palatinata. Ustanovitev te države temelji na nastopnih določbah: 1. Mele ostanejo neizpremenjene ter obsegajo tudi kneževino Birkenfeld. 2. Eventualne izpremembe naj so dopustne samo, ako soglašajo s tem vse interesirane države. Tako soglasje se dožene potom ljudskega glasovanja. Začasno vodijo vladne posle Porenske republike podpisani ljudski zastopniki. Volitve za Porensko skupščino bodo, čim prej bo mogoče, na podlagi volilnega reda, ki velja za nemško narodno skupščino. Sedež bodoče vlade v Porenju in narodne skupščine bo Koblenz, dočim je sedež provizorne vlade Wiesbaden. Pokrajinske in občinske oblasti poslušajo začasno dalje. Provizorna vlada nadomešča dosedanj o srednjo kakor tudi prusko, oziroma hesko ali bavarsko vlado. — Želva porenska republika! Aachen, Mainz, Speyer, Wiesbaden, dne 1. junija 1919. Izvrševalni komite za Porenje.«

Truplo Roze Luxemburg. LDU. Berlin, 2. junija. (ČTU). Predvčerajšnjim so našli v Landwehrkanalu truplo Roze Luxemburg.

Sokol I.- K izredni seji vabilam brate odbornike »Sokola I.- in društva za sgradbo sokolskega doma Sokolu I.- Seja bo v društvenih prostorih v sredo 4. t. m. ob 8. zvečer. — Dr. P. Pestotnik, starosta.

Sokol Litija - Šmartno vabi svoje člane k izrednemu občnemu zboru, ki se vrši v soboto, dne 7. rožnika ob 421. v telovadnici v Litiji. Dnevni red: 1. Volitev delegatov za zvezni občni zbor. 2. Raznosterosti. Na sda!

Vidovdanski zlet jugoslovanskega Sokolstva se vrši, kakor je znano, v Novem Sadu. Na ta zlet pošlje vsako društvo po enega odposlanca, društva, ki štejejo nad 100 članov, pa za vsako začeto stotino še enega delegata. Vsaka župa ima pravico imenovati po tri odposlanca, vsaka sokolska zveza pa ves svoj odbor. Zborovanje se prične na Vidov dan, dne 30. t. m. in traja do 30. t. m. Prvi dan bo slavnostna seja, ki se je deleže vsi odposlanci; na tej seji se ima izvoliti osem odsekov in sejer 1. odsek za izvedbo zunanega sokolskega jedinstva; 2. odsek za sokolsko organizacijo; 3. preavetno-šolski odbor. 4. kulturno - prosvetni

odsek; 5. pobratimski odsek; 6. vojno-talumni odsek; 7. sokolski odsek in 8. zdravstveni odsek. Sklepi teh odsekov se predlože zboru v razpravo in odločanje na drugem slavnostnem sosedanju dne 30. junija. Po zborovanju je javna telovadba, pri kateri nastopijo najboljši srbski, hrvaški in slovenski telovadci. Vse potrebne informacije daje: Sokolska saborska kancelarija v Novem Sadu, Magistrat, soba št. 22.

celo obitelji. Srbski Židje so bili ne le srbski vojaki, nego tudi srbski komitaši.

Tudi v verski toleranci so nam torej Srbi vzorni. Srbski kralj sv. Milutin, ki sem ga imenoval zgoraj, je živel nekaj desetletij po sv. Stefanu. Imel je za ženo Heleno, katoliško hčerko francoske kraljevske krvi. Ostala je do svoje smrti v veri svojih dedov, Milutina in Helenina sta ustanovila med Srbi celo vrsto pravoslavnih in katoliških cerkev in šol, po njih smrti pa so Srbi proglasili za svoja svetnika pravoslavnega kralja Milutina in katoliško kraljico Heleno.

Le za 76 potnikov je bilo sedežev v orijentnem ekspresniku na razpolago, toda vozilo se nas je nad 100, zapostalo na je na zemunskem kolodvoru še vsaj 30 oseb. Plačali smo okoli 300 kron do Ljubljane, a — stali, čepeči, omedlevali ... tja do Zagreba. Čistili so se širokopopli po rdečih baršunastih foteljih, a mi smo v mislih na brate Srbe, ki sanjo trpeti, čakati, vetrajati, tolerirati, brez narave in nestrpnosti zapeti, da bo kmalu bolje, dejali sami sebi: »Ničveč!« in »Kad nema, nema!« — prestali tudi to vožnjo.

Bole je buraško peljati se kot gospodsko težilo me je težajši gremski Srbi, in pritrtili sem mu, saj človek ne potuje v zabavo, nego da se uči in razvija, in izobiti. In moja pot med Srbe me je resnično naučila maračesa, zlasti pa tega, da je srbski narod vreden naše največje ljubezni in navišjega spoštovanja.

odsek; 5. pobratimski odsek; 6. vojno-talumni odsek; 7. sokolski odsek in 8. zdravstveni odsek. Sklepi teh odsekov se predlože zboru v razpravo in odločanje na drugem slavnostnem sosedanju dne 30. junija. Po zborovanju je javna telovadba, pri kateri nastopijo najboljši srbski, hrvaški in slovenski telovadci. Vse potrebne informacije daje: Sokolska saborska kancelarija v Novem Sadu, Magistrat, soba št. 22.

Dnevne vesti.

Kako se časi spreminjajo. Celjski »Turnvereine« je vlada, kakor smo že javili, razpustila. V njegove društvene prostore se je včeraj na slovesen način preselil Sokol.

Koroški ujetniki. V Celje so pripeljali 30 civilistov iz Koroške, ki so zahrbtno streljali na naše vojske. V Maribor so jih privedli 13. Med njimi je bil tudi župnik Fran Hilpert. Nekaj civilistov je bilo na Koroškem na mestu ustreljenih, ker so jih zasacili pri zločinu.

Obrambni odbor v Solčavi se je osnoval. Ta odbor prime vsakogar, ki nima posebne legitimacije za potovanje po Savinskih planinah na kar opozarjamo zlasti turiste. Vsakogar, ki ga primejo, pošljejo v vojaško eskorto v Ljubljano. To se je ukrenilo, ker so Savinske planine v neposredni zvezi z Koroško in ker so se v zadnjem času klatili zlasti v Logarski dolini razni sumljivi nemškutarski elementi.

Preki sod za begunce z beljšice se je včeraj popoldne razglasil javno po mestnem magistratu na važnejših križiščih cest, v Spodnji Siski in na Barju. Natančneje določila, oziroma pojasnila, se razvidijo iz razglasa, ki je nabit na mestni hiši.

Ljubljanski denarni zavodi naznajo, da imajo v soboto, dne 6. junija blagajne zaprte.

V našo vojsko so sprejeti prejšnji oficirji avstro - ogrske vojske: generalštabi major Ivan Rupnik, peh. kapetan Konrad Pučnik, kapetan Srečo Grom, poročnik Ivan Koprivec pri orožništvu, kapetani: Jakob Klemenc, Josip Mlakar in Emerik Mirko Cvahte ter poročnik Vitko Modic.

V deželni bolnišnici je g. Janko Skrbinec, nadučitelj itd. v Višnji gori, prestal mučno operacijo na levem očesu s prav dobrim uspehom. Odličnemu nadučitelju in godbeniku iskrene čestitke!

Pogreb podporočnika Radula Novakovka. Včeraj popoldne so priplili v Jesenic v Ljubljano truplo podporočnika Radula Novakovka, ki je nenadoma umrl, nahajajoč se v borbi na Golici. Pokojnik je bil rodom Črnogorec in se je udeležil balkanske, kakor tudi svetovne vojne. Dasi je bil vsled vojnih napovov že dlje časa bolan, vendar ni niti trenutka pomišljal, da bi ne odšel na fronto, ko je došel poziv za osvoboditev slovenskega Korotana. Pokopali so ga na pokopališču pri Sv. Križu. Pogreb ni bil žal pravdočasno objavljen, zato se ga narodno občinstvo ni moglo udeležiti v tistem številu, kakor bi se spodobilo. Častniški zbor je bil pri pogrebu častno zastopan, navzoča sta bila tudi župan dr. Ivan Tavčar in magistratni ravnatelj dr. Milutin Zarnik. Krsta je bila okrašena s šopki in vencji, ki so jih pokloniki častniki 26. pehotnega polka, pokojnikov slovenski tovariši in jeseniška občina. Bedi lahka slovenska zemlja Črnogorskomu junaku!

Progo Pakrac - Barč bi moralo prevzeti v svojo upravo obratno vodstvo južne železnice v Ljubljani. Temu pa se s vsemi silami upirajo tamkajšnji madžarski in madžaronski železniški nastavljenici, ker se zavedajo, da bi takoj odklenalo koruptivni razmeram, ki vladajo na tej železniški progi, čim bi prišlo pod ljubljansko upravo. Kakor čujemo, se je moralo vrniti v Ljubljano že več uradnih organov, ki so bili poslani tjakaj, da napravijo red

celo obitelji. Srbski Židje so bili ne le srbski vojaki, nego tudi srbski komitaši.

Tudi v verski toleranci so nam torej Srbi vzorni. Srbski kralj sv. Milutin, ki sem ga imenoval zgoraj, je živel nekaj desetletij po sv. Stefanu. Imel je za ženo Heleno, katoliško hčerko francoske kraljevske krvi. Ostala je do svoje smrti v veri svojih dedov, Milutina in Helenina sta ustanovila med Srbi celo vrsto pravoslavnih in katoliških cerkev in šol, po njih smrti pa so Srbi proglasili za svoja svetnika pravoslavnega kralja Milutina in katoliško kraljico Heleno.

Le za 76 potnikov je bilo sedežev v orijentnem ekspresniku na razpolago, toda vozilo se nas je nad 100, zapostalo na je na zemunskem kolodvoru še vsaj 30 oseb. Plačali smo okoli 300 kron do Ljubljane, a — stali, čepeči, omedlevali ... tja do Zagreba. Čistili so se širokopopli po rdečih baršunastih foteljih, a mi smo v mislih na brate Srbe, ki sanjo trpeti, čakati, vetrajati, tolerirati, brez narave in nestrpnosti zapeti, da bo kmalu bolje, dejali sami sebi: »Ničveč!« in »Kad nema, nema!« — prestali tudi to vožnjo.

Bole je buraško peljati se kot gospodsko težilo me je težajši gremski Srbi, in pritrtili sem mu, saj človek ne potuje v zabavo, nego da se uči in razvija, in izobiti. In moja pot med Srbe me je resnično naučila maračesa, zlasti pa tega, da je srbski narod vreden naše največje ljubezni in navišjega spoštovanja.

celo obitelji. Srbski Židje so bili ne le srbski vojaki, nego tudi srbski komitaši.

Tudi v verski toleranci so nam torej Srbi vzorni. Srbski kralj sv. Milutin, ki sem ga imenoval zgoraj, je živel nekaj desetletij po sv. Stefanu. Imel je za ženo Heleno, katoliško hčerko francoske kraljevske krvi. Ostala je do svoje smrti v veri svojih dedov, Milutina in Helenina sta ustanovila med Srbi celo vrsto pravoslavnih in katoliških cerkev in šol, po njih smrti pa so Srbi proglasili za svoja svetnika pravoslavnega kralja Milutina in katoliško kraljico Heleno.

Menimo, da ne bo mogoče napraviti konec anarhiji na tej progi drugače, kakor s pomočjo vojaške uprave.

Imenovanja pri sodiščih v območju okrožnega sodišča Novomeškega. Za kancliste so na svojih sedanjih mestih imenovani sledeči pisarniški oficijanti: Adolf Grom, Vinko Knafelc, Karol Mahorčič, Rudolf Knoll, Ignacij Koščak, Josip Mervar in Anton Novljan vsi v Novem mestu. Gašper Skok in Janko Mišič v Ormožju. Fran Rom in Andrej Hutter v Kočevju. Albin Lilleg v Krškem, Drago Preželj v Metliki, Drago Schmit v Trebnjem. Ignacij Klopčič in Anton Gostiša v Radetahu, Albin Marčič, Ivan Strehovec in Ciril Lavrič v Ribnici.

Angleški tečaji se vrše odslej samo ob torkih, četrtek in sobotah, vsakokrat ob 6. in pol 8. zvečer. Nadaljevanje 10. t. m.

Popravek. V poročnem oznanilu dne 30. maja t. l. se mora pravilno glasiti: Tonči Jager, roj. Agreš, namesto napacnega Ogreš.

Voznik pobegnul. 24. m. m. je bil po voznem eskadronu v Ljubljano pripeljan en par konj. Ker je voznik pobegnul, se ne ve, čigavi so konji in odkod da so. En konj od tega para, in sicer rjav skopljencec z rožico, na desni sprednji nogi bel svitek, 7 let star, 160 centimetrov visok, je zaradi nadehu nesposoben za vojaško službo. Gospodar tega konja naj ga pride nemudoma iskati, ker se mu krma zaračuna.

Knjige in časopisi za mornarje. V Boki Kotoraki se je pred kratkim ustanovila za mostvo vojne mornarice kraljevstva SHS »Čitaonica mornarac«, v kateri se bodo shajali mornarji k zabavi in poučenju predavanjem. Pevski zbor že vrlo deluje, na razpolago dani prostori se opremljajo in tudi s urejevanjem knjižnice se je pričelo. Pomen čitalnice in posebno dobre knjižnice za naše mornarje pač ni treba opisovati. Naša dolžnost je, da jih pri podjetju kolikor mogoče podpiramo. Ker je med mornarji sedaj pretežna množina Slovencev, v sili Boki Kotoraki pa ni dobili slovenskega čtiva, se naprejšajo slovenska javnost in vsa društva, da bi blagovolili darovati v ta namen knjige in časopise. Hvaležni bodo mornarji za vsak dar Darove, ali oznanila, kje naj se prevzamejo, naj se blagovolijo poslati podpisane uradu. — Evidenčni urad za mornarice Ljubljana, Dunajska cesta št. 81.

Za vse, ki šele za mornarice. Mnogo se slučaji, da se prosilci za sprejem v ratno mornarico kraljevine SHS podajo osebno v Zagreb ali Beograd in tam ustmeno prednašajo svoje želje zahtevajoč, da jih mornarica tudi okrbuje za čas tozadevnega bivanja v navedenih mestih. Opozarjajo se vsi oni, kateri kanijo prosti za sprejem v mornarico, da se na ustmene prošnje ne bode več oziralo, oziroma prosilcev ne več sprejemalo. Vsaka okrbna ali povrnitba potnih stroškov je izključena. Oziralo se bode samo na pismene prošnje in sicer samo na one, katere so bile vložene pri evidenčnem uradu za mornarice v Ljubljani. Naglašajo se končno, da je sprejem omejen le še na jako malo število prosilcev. — Evidenčni in informativni urad za mornarice v Ljubljani, Dunajska cesta št. 81.

Poverjenišтво za socialno skrb prosti one družine v Ljubljani, ki bi odstopile lahko iz svojega gospodinjstva skodelice za kavo, da jih darujejo, ker jih rabi poverjenišтво okoli 4000 za izvedbo ameriške akcije za prehrano otrok. Gotovo ima vsaka družina kako skodelico, ki je n. pr. brez ročaja, ali nekoliko odkrhnjena in ki jo lahko pogreša. Poverjenišтво za socialno skrb bi bilo vsem darovalcem zelo hvaležno, ker ne more v sedanjih časih nabaviti takšno število skodelic, rabi jih pa nujno. Skodelice naj se oddajajo v petek, soboto, ponedeljek in torek ves dan v zavetišču v Florjanski ulici št. 27. I. nadstropje pri voditelju zavetišča gospodini Tomanovi.

Konzulat na otoku Krku. Izšel je regentov ukaz, da se ostanje na otoku Krku Konzulat kraljevine SHS.

Kolo oselohojnih sestav v Pančevu priredi v četrtek 5. t. m. ob pol 5. popoldne v Pančevu svečano akademijo v čast Wilsonu s petjem in klavirskimi točkami.

Odlikovanje vojnega ministra. Regent Aleksander je odlikoval ministra vojne in mornarice generala. Stevana Hadžića s redom Karađorđeve zvezde s meči III. razreda v priganje njegovih zaslug, ki si jih je pridobil kot komandant I. dobrovoljske divizije pri operacijah v Dobruđi l. 1916.

Naseljevanje v Beogradu. Od 1. maja naprej velja za Beograd naredba, ki regulira priseljevanje v glavno mesto in štiti tamonje prvotno prebivalstvo pred izpodiranjem s strani tujcev. Po tej naredbi mora imeti vsakdo, ki se hoče naseliti v Beogradu, dovoljenje mestne uprave. Prošnje je vlagati preko lastnih policijskih oblasti. Tudi oni, ki so se v Beograd naselili po mesecu avgustu 1915, morajo prošnje za tako dovoljenje ter se morajo izkazati tokom 10 dni, če tega dovoljenja ne bodo izkazali, se pa morajo brezopojno

vsi podaniki sovražnih držav, če ne dobe splošnega dovoljenja za prebivanje. Za one, ki so službeno premešeni v Beograd, ta naredba ne velja. Kdor se ne drži določb te naredbe, zapade kazni do 20 dni zapora oziroma do 150 dinarjev globe. Prošnje morajo vsebovati ime in priimek prošilca, številko rodbinskih članov, vzrok priselitve, pojasnila o življenjskih sredstvih in o postu, ki ga hočejo rodbinski člani opravljati v Beogradu.

Svarilo oziroma prošnja. Podpisani je dal dne 11. svečana t. l. Janezu Šorlu, urarju v Boštanj, pošta Radna pri Sevnici, pet žepnih ur in sicer 1 srebrno remunt št. 47449 moška, 1 srebrno remunt št. 49645 moška, 1 srebrno remunt št. 43708 ženska, 2 kovinske remunte brez številke v popravilo. Te ure so pa bile baje v več drugih rečni istemu pokradene. Ker so prve navedene tri srebrne ure za podpisane spominke vrednosti prosi, da bi kupec, ki je ure kupil, povrnil proti povrnitvi kupnine in dobre nagrade. Jaka Leder, Zidani most.

Razpis služb. Na državnih srednjih šolah v območju deželne vlade za Slovenijo so proste sledeče stalne učiteljske službe: 1.) Na državni realni gimnaziji v Ljubljani: služba učitelja za francosčino kot glavni, latinščino in grščino kot postranski predmet. 2.) Na državni gimnaziji v Novem mestu: a) služba učitelja za nemščino kot glavni, latinščino in grščino kot postranski predmet; b) služba učitelja za slovenščino kot glavni, latinščino in grščino kot postranski predmet; c) služba učitelja za prirodopis kot glavni, matematiko in naravoslovje kot postranski predmeta. 3.) Na državni gimnaziji v Kranju: služba učitelja za latinščino in grščino kot glavni, slovenščino kot stranski predmet. — Vsi prostosti morajo biti izprašani iz slovenščine kot učnega jezika. — Prošnje, opremljene s predpisanimi prilagami, naj vložijo prošilci predpisanim uradnim putem pri višjem šolskem svetu v Ljubljani najkasneje do 15. junija 1919. Na kasnejše prošnje se ne bo oziralo. — Vsi stalni učitelji, ki so nameščeni v znanstveni št. 62. službene pragmatike za državno učiteljsko bivše Avstrije z dne 28. julija 1917, se pozivljajo, naj prošnje za razpisane službe, da se jim končno določi službeno mesto. — Višji šolski svet. — V Ljubljani, dne 22. maja 1919.

S pošte. V skladu odloka poštne ministrstva se zviša pristojbina za navadna brzojavke za Nemško Avstrijo in Čehoslovaško pri besedi od 15 v na 18 v minimum od 2 K 50 v na 3 K, za Svirco od 45 v na 57 v minimum od 2 K 50 v na 3 K.

Vzporod potnikov obravnav pri Novomeškem okrožnem sodišču. Pri prihodnjem porotnem zasedanju, ki pride dne 12. junija, se bodo zagovarjali: Dne 12. junija a) Uršula Rema, zaradi hudodelstva tatvine b) Martin Stanič zaradi hudodelstva ropu. — Dne 13. junija a) Miha Hudoklin zaradi hudodelstva tatvine in b) Jernej Šoško ter Anton Tomšič, zaradi hudodelstva uboja. — Dne 14. junija pa Jakob Mavsar in Viljem Butala zaradi hudodelstva tatvine.

Goriški učitelj beguncem v znanje in uvaževanje! 1.) Oni tovariši in tovaršice, katerim je bilo z dekretom Viš. š. sveta priznано napredovanje v višji plačilni razred oziroma stopnjo že s 1. junijem 1919, naj prošnje za pomaknitev v dotični razred naravnost pri Višjem šolskem svetu v Ljubljani: prošnje je priložiti gori omenjeni dekret. 2.) Na Koroškem nameščeni tovariši (ce), ki niste še v posesti svoječasnega Viš. šolskega predloženih uradnih spisov, obrnite se na tovarišico Jadvigo Strel, t. b. bivajočo v Voljniku pri Celju, katera je na sestanku dne 17. aprila prevzela vse spise, jih ponesla v Pljberk, da vam jih ob priliki zborovanja vroči. Dogodki na Koroškem so to onemogočili, tovarišica je spise rešila in so vam. To v pomirjenosti onih, ki so bili v skrbeh. 3.) Tovariši vpokojenci in vdove, kateri ste redno dobivali svoje prejemke pri davčnih uradih oziroma pri dež. finančni blaginji v Ljubljani, bodete to še nadalje dobivali tamkaj do konca septembra t. l. proti nekolekovanju potobniči, od 1. oktobra dalje se vam bodo na izplačevalni prejemki potom blagajne pošto - čekovnega urada v Ljubljani. — Vsi ostali dobe svoje prejemke z doplačili že sedaj izplačane potom blagajne pošto - čekovnega urada. Vpošiljanje potobniči odpade. 4.) Vsakdo je dolžan v svojem in v interesu poslovanja takoli naznaniti morebitno spremembo bivališča in sicer vpo-kojenci in vdove »knjigovodstvu« deželne vlade za notranje zadeve, aktivni pa »dež. knjigovodstvu« in vse druge spremembe vsi višjemu šolskemu svetu v Ljubljani.

Oddaja tobačnih glavne zaloge v Slovenjem Gradcu. S prodajo, založno trafiko splošna tobačna glavna zaloge v Slovenjem Gradcu se razpisuje v oddajo potom javnega natečaja. Ta zaloge je pridobljena v dobavljanje tobačnih glavni tovarni v Ljubljani in mora s temi izdelki zalagati 59 trafik. V enoletnem času se je tej zalogi oddalo tobačnih materialij za 145.350 K 92 vinarjev kupne cene. Natančnejše podatke se izve pri finančnem okr. rav-natelstvu v Mariboru. Jamščina znaša 1450 K. Ponudbe do 27. junija ob 10. uri dopoldne pri finančnem okrajnem rav-natelstvu v Mariboru.

Vaške meje. Pred vojno je bilo prav dosti pretopov med fanti zato, da

so prišli fantje in ene vasi v drugo. No takrat to ni bilo tako čudno, saj je bilo veliko fantov, ki se niso pogledali nikdar iz domačega platu v širni svet. V vojski pa je prehodil maršak tak fant pol Evrope kot vojak in je bilo upati, da se bo to po vojski povsem izpremenilo. Žal, da se ni ta nada skoraj prav nič izpolnila. Še vedno je dosti pretopov in telesnih poškodb med fanti zato, ker prestopajo fantje iz ene vasi v drugo, da bi prišli k svoji vasi. Bog ne daj, da bi prišel kdo v sosedno vas, ko pače mrak na zemljo. Takoj mu posvetijo domov. Čudno pa je, da se zdi tem malenkostnim neotesanim dušam čisto pravilno, če pobere eden ali drugi iz njihove vasi šila in kopita in jo mahne čez veliko lužo v Ameriko. Tudi na tem polju naj bi istrebile šole, cerkev in predavanja to silno nečloveško naziranje.

Opozarjamo na današnji manufakturni trgovcem namenjeni inserat.

Kino Ideal ima še danes, v sredo in jutri v četrtki na sporedu izborna veseloigro-enoidejanka »Mična sobarica« ter jako zanimivo pustolovsko dramo v 4 dejanjih z naslovom »Fakir«. Glavno ulogo detektivja Freda Horsta igra Mogens Enger, obenem režiser igre, kateremu se po ovinkih in zvijačah posreči prisiliti mladega lahkoživeca, da prizna, da je hotel s pomočjo indijskega fakirja odstraniti ljubko svojo sestrično ter se tako polastiti sam ogromne dedščine. A vse zlobne nake-ni in načrte mu prekrži prebrisani detektiv. Ito Waghalter kot fakir in Estera Hagan so izvrstni filmski umetniki. — Kino Ideal.

Slučaj veleizdaje in pobune pred sodiščem.

Včeraj se je vršila pred tukajšnjim vojaškim sodiščem veleznanstvena razprava proti bivšemu naredniku Matku Radoloviću. Kazensko postopanje sicer radi nezadostnih dokazov ni moglo ugotoviti krivde glede veleizdaje, ali iz vsega položaja sledi nedvomno, da je šlo za nekaj, kar bi bilo znano postati naši, komaj priborjeni mladi svobodi, skrajno opasno. Slučaj nam je resen memento, da je treba razne boljševiske nazore zatreči z vso brezobzirnostjo in vzpostaviti zopet vojaško disciplino, da se za bodočnost taki pojavi onemogočijo.

Obtoženec Radolović je rojen 1891 v Marcanu pri Pulji in je služil v a. o. armadi pri 17. pp. Govori neko mešani-co slovenščine in hrvaščine. Obtožen je pobune, veleizdaje, poveljevanja, tatvine, insubordinacije, zavljanja k nepokor-nosti in pijanosti. Iz izpovedi priči sledi: Radolović je bil po prevratu prideli-li stražneno oddelku na kolodvoru v Zagoru. Njegov prvotni poveljnik je bil deseterik Fakir, ki si je sam nadalje čin poročnika. Pod poveljstvom tega »po-ročnika« je vladal na kolodvoru tak red, da se je kradlo kar na deblo. V drugi polovici novembra je prevzel po-veljstvo v Zagoru kapetan Juvancić. Ob svojem prihodu je hotel z železno roko napraviti red. Spravil je razno blago po barakah na varno in hotel uvesti med stražnim moštvo disciplino. Da bi imel moštvo pri roki, mu je odkazal po-sobne prostore v bližini in zahteval, da se preseli k moštvo tudi Radolović, ki je takrat imel z nekimi drugimi podčast-niki svoje posebno sobo. S tem bi bili Radolovićevi račun, ki je stremil za tem, da bi bil ostal še nadalje sam gospodar na kolodvoru, prekršani. Zato je pre-govoril moštvo k skupnemu nastopu proti kapetanu Juvanciću, zaprisegel moštvo na svojo osebo. 24. novembra je prišel s svojimi ljudmi — puške nabi-te, bajonete nasajene — pred kapetana Juvancića in izsilil od njega preklj-povelja, tihočega se preselil v zagoto-vilo, da ostane obtoženec še nadalje službovati v stražnem oddelku.

Iz obtožnice posnemamo tudi, da je Radolović organiziral podrejeno mu moštvo in nabiral pristaje tudi med okoličanskim prebivalstvom z namer-no, nekega dne primarsirati v Ljub-ljano, strmojaviti tukaj vlado in se po-tem sam izklicati za predsednika repu-blike. V to svrhu si je bil zagotovil, ka-kor se je sam o neki priliki izrazil, 420 mož; hotel si jih je zagotoviti še kakih 80 in potem s to četo odkorakati proti Ljubljani. Orožja in municije je bilo do-volj na razpolago, med tem tudi en top, minomet in drugo. Zanimivo pri tem je, da si je znal pridobiti ne le svoje podrejeno moštvo, marveč tudi civili-ze, ki so ga nazivali »naš Radolović« ali pa »nadpolkovnik«, da je imel svo-je pobočnike, nekega četovodjo, da je imel velike svote denarja neznane pre-vojnence na razpolago (pri tedanjih dra-gijah se je nek večer popilo 60 ali 68 litrov vina, ki ga je plačal pobočnik iz »nadpolkovnikove« blaginje, da je bil določen, kakor se sklepa iz raznih okol-nosti, pohod v Ljubljano za dan 5. de-cembra (isti dan je bila znana afera v Zagrebu) in da se je Radolović izrazil proti neki priči dne 2. dec., da prič-a-kuje neko osebo iz Zagreba ali Kar-lovca, ki bi mogla biti že tu in katere prihoda je nadalje odvisno. Dne 5. dec. je bil Radolović aretirán, potem ko je prodal erarično konja nekemu kme-tu za 650 K. Ko je moštvo izvedelo za njegovo aretacijo, so se slišale opazke: »Saj sem vedel, da bomo prepoznali, prej bi bili začeli« itd.

Sodno postopanje ni moglo radi nezadostnih dokazov, ker raznih prič-med tem ni bilo več na razpolago, spre-jeti zločina veleizdaje kot dokaznega. Tudi je zavrnilo obtožbo glede zločina

na, ker jo ranje priča, med njimi tudi kap. Ivančič, naravnost izključevala, da bi bil obtoženec kradel. Obsojilo pa ga je zaradi drugih deliktov na dve leti ječe, v katero se ima vsteti preiskovalni zapor od 5. dec. dalje do dneva obsodbe. Zagovornik je bil dr. Svigelj. — Pri odmeri kazni so se vpoštevali olajševalne okoliščnosti, kakor neomadeževano prošlost, velika častihlepnost i. t. d.

Kultura.

Počij se strel. V neki ljubljanski srednji šoli se je med veroukom ustrelil dijak S. Drugod bi tak dogodek razburil javnost in vsi listi bi pisali o tem. Saj gre za eno človeško življenje in — če stvar prav premišljemo, — gre celo za več: za življenje naše mladine. Zato zasluži ta dogodek splošno pozornost, posebno ker se zdi, da je hotel oni strel, ki je počil, opozoriti našo javnost na to, kaj se godi v tkzv. svobodni Jugoslaviji za šolskimi zidovi. Tam je namreč še vse kakor je bilo — jezik se je izpremenil — duh pa ne. Drugod: na Češkem in v Nemški Avstriji so napravi-li nekaj temeljitih izprememb. Gesta svobode niso mogla iti brez sledu mimo mladih src. Zato je razumljivo, da je treba odpraviti nekaj zastarelih stvari, jih je imela avstrijska šola za svoje posebne namene. Žalostno je, ako v teh časih »svobode« nimamo toliko zmisa za resnico, da bi jasno pogledali laži v obraz. Ako hočemo novo življenje, moramo predvsem imeti novo vzgojo. Tu di katoliški katehet bi moral paziti na to, da ne draži mladih ljudi, ki imajo glede vere svoje mnenje, po nepotrebnem, do take skrajnosti, da — počij strel. Evangelij življenja in resnice ni tak, da bi se morali ljudje zaradi njega streljati. Način, kakor se ta »evangelij« vsiljuje po naših šolah, pa vodi posebno samostojno misleče mlade ljudi do obupa. Mislimo, da je skrajni čas, da neha v šoli vsako nasilje v znamenju vere. Posebno v višjih razredih se mladina s sedanjim načinom naravnost vzgaja v sovraštvo proti veri in cerkvi, ker se hoče z nasiljem vzgajati prave katoličane. Ta verski pritisk dosega ravno nasprotno, ker nasilje rodi odpor. Mislimo, da naše srednje šole niso za to, da bi kateheti na njih razvijali svojo agitacijo. Prva svoboda je verska svoboda in če se hoče z nasiljem prisiliti mladino, da bo pravovernna, bo to imelo tudi za cerkev slabe posledice. Že to da se je vsa šola postavila na stran svojega tovariša, dokazuje, da med mladino vre. Tu ni treba strogih odred-b: žalostno je, če mora šole tak slučaj poučiti šolske oblasti, kaj je njih dolžnost. Ali je katehet katoliški duhovnik in naj torej s svojim krščanstvom ne goni mlade ljudi v smrt, ali pa je samo profesor — potem ga ne za-njima, kaj kdo veruje. Imel sem šolska, ki je bil ateist pa je imel v verouku odlično in najboljši kristjan na svetu bi lahko dobil danes iz verouka nezadostno. Ali je katehet kristjan, in mora študente ljubiti brez ozira na to, ali so verni ali ne, ali pa ni kristjan, in po-tem... ako katehet študenta sovraži, dokazuje s tem svojo nezmožnost, da bi bil pravi glasnik evangelija. Sicer pa pravimo, da bo sedanjí način odganjal mladino v brezverstvo in v — drugo cerkev. Zato naj se naša šola — vsaj višja srednja šola, osvobodí od cerkve-nega pritiska in naj se skuša dijakom podati pregled kulturnega razvoja, iz katerega se bo pokazala vrednost krščanstva v človeštvo. To bo več vredno nego nepotrební dokazi, ki ničesar ne dokazujejo, in verske ceremonije, ki nikogar ne vzgajajo. Reforma je potrebna, tu bi imeli tudi starši svojo besedo. Dokler pa ni reforme, pa smemo vsaj zahtevati človekoljubja od gospodov katehetov, ker s fanatizmom in sovrašt-vom ne bodo dokazali svojega krščanstva.

K premijeri Funtkove drame v enem dejanju »Za hčer« in Meyermanove karakterne študije »Amnestija« (Kittchenbaum) v četrtki, 5. t. m. v dram-skem gledališču. Funtkova enodejanka »Za hčer« je bila ravno pred dvajsetimi leti vprizorjena v Zagrebu in Pragi — slučajno na isti dan — z velikim uspehom. Pri nas je iz poznanih razlogov do sedaj še niso igrali. V četrtek jo bomo gledali prikrat na slovenskem odru. Avtor je igra zlasti v tehniškem oziru predelal. Zato vpliva na nas sveže, kot bi bila napisana pravkar, tembolj, ker je danes ravno tako aktualna, kot je bila pred dvajsetimi leti in ko bo čez dvajset in bog ve še koliko let! Snov je zajeta iz gledališkega življenja. Podstrečna sobica, stano-vanje starega muzikanta, Po cele noči je prepisoval note, da preživi sebe in svoje, nazadnje ja osepel. Zena mu počiva neke v Italiji, kamor sta ga zanesla poklic in usoda, med palmami in lavorjem... Z ljubljeno hčerko in njeno zlobno mačeho živi tu svoje ža-lostne dneve zavoljo edine želje, — da bi hči postala operna pevka. Toda de-butancka propade in življenje z mačeho postane še neznošnejše. Da bi se raz-stala z njo, manjka sredstev. Le neke partituro bi se lahko prodale... toda to bi zadostovalo le za čugeta. In očeto-v samomor omogoči hčeri pot v živ-ljenje... Osebe so ostro karakterizirane, dejanje koncentrirano. Počno ža-lostne resničnosti, ki si ne ve izhoda, se nosi v lahkem čreščanju do zad-njega vprašanja... In življenje hčerke za človeka, življenje elegane stane za življenje drugega človeka... Zmaga hollandskega pisatelja Meyermana, ki je bil pred leti odkrit v Noblovo nagrado, bomo videli v četrtki prikrat na slovenskem odru. Kpiterno študijo »Kittchenbaum« je prvič po-meniti avstrijski kateh A. Radolović.

Roditeljski večer. Dne 2. junija t. l. se je vršil na I. mestni deželjski ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani, Roditeljski večer. Predaval je šolski zdravnik, g. dr. Mavričij Rus: »Vpliv alkohola na mladino«. Počastili so to predavanje s svojo navzočnostjo predsednik višjega šolskega sveta, g. Fr. Vadnais, višji šolski nadzornik g. Fr. Gabrček, okrajni šolski nadzornik g. Fr. Lavtli-žar, magistratni svetnik g. Evgen Lah, precej veliko število mater, nekaj očetov in učiteljstvo. Ker šteje ta šola tisoč učence, bi bilo pričakovati, da bo pohlito še več mater ta večer v šolo. Jako lepo in poljudno je obravnaval predavatelj v enopolurnem govoru najprej škodo in bolezní, ki nastanejo vsled uživanja alkoholnih pijač na or-ganizem človeškega telesa in to tudi po-jasnil s slikami. Potem pa je zbral množici pokazal tudi na slikah škodo in nesrečo v družini, kjer je mož alkoholič. Peljal jo je v duhu v bližnjo in kaznično in konstatiral statistično, da je po 50% blaznih le vsled tega, ker so sami zauživali alkoholne pijače ali pa so bili njih starši alkoholič. Koliko hudo-delstva povzroči pijanost, koliko važnih skrivnosti izda ravno pijanec! Z nape-to pozornostjo je sledilo zbrano občinstvo lepim in poučnim izjavajem go-spoda zdravnika. Povdarjal je gospod predavatelj, da nikakor ne stoji na tem stališču, da bi odrasel človek ne smel piti zmerno vina, ampak odločno je pro-č temu, da bi se otrokom do 18. ali 20. leta dala le kapljica opojnih pijač, zla-sti tudi ne ruma, ne konjaka v čaj. Ja-ko imeniten zdravnik je dokazal, da iz-med 61 otrok, ki niso nikdar dobili kapljice alkohola, je bilo 11 bolj slabo na-darjenih; med 57 otroci pa, ki so pili alkoholne pijače, je bilo le 9 normalno razvitih. Takj otroci, ki dobivajo alko-hol, so mnogokrat bebi, vedno pa jako malo nadarjeni. Silen trud imajo z njimi v šoli in doma, pa vse je zastonj, z uče-njem ne pridejo naprej. Pri tej priliki bodi izrečena g. dr. Mavričiju Rusu pri-srčna zahvala šolskega vodstva za ves trud, za leno in prekoristno predavanje. Dal Bog, da bi rodilo obilo sadu!

Zveza jugoslovanskih umetnikov. Iz Beograda poročajo, da bodo v krat-ke našli umetniki, slikarji, kiparji, ar-hitekti, glasbeniki itd. povabljeni na se-stanek v svrhu, da se organizira društvo v varstvo interesov naših umet-nikov.

Repertoire Narodnega gledališča. Drama 4. junija sredo zaprto. 5. ju-nija četrtke popoldne »Krejaček juna-ček«, dijaška predstava, izven abonma. 6. junija četrtke zvečer »Za hčer. Amne-stija« A 62. 6. junija petek zaprto. 7. ju-nija sobota »Za hčer. Amnestija« C 62. 8. junija nedelja popoldne »Veriga«, znizana cena, izven abonma. 8. junija nedelja večer »Pelikan«, izven abonma. 9. junija ponedeljek zaprto. 10. ju-nija torek »Za hčer. Amnestija« B 62. 11. junija sredo »Listina Boubouroche« A 68. Opera 4. sredo Predavanje go-spoda Branislava Nušića o »Tragediji srbskega naroda« izven abonma. 5. ju-nija četrtke »Madame Favart« C 2/61. 6. junija petek zaprto. 7. junija sobota »Zongler« B 2/60. 8. junija nedelja »Prodana nevesta«, izven abonma. 9. junija ponedeljek »Madame Favart«, izven abonma. 10. junija torek »Ba-jači in Evvelhax« A 3/55. 11. junija sredo »Zongler« C 2/60.

Zvonček. Izšla je 5 številka tega lista za mladino s tole vsebino: Janko Leban: Domovina. Pesem Tone Gaspari: Maj. Povest. Ivan Erbečnik: Orešnja oršica. Povest z 2 podobama. Andrej Rapč: Potlej — prosim Te za drugo... Pesem Andrej Rapč: Brez tekmea. Pesem Andrej Rapč: Druga mati. Povest Regent Alekander. Po-doba Zorana Valentčičeva: V maju. Pe-sem Fr. Palnák: Čveteropnoč v našem gozdu. S podobo, Tone Gaspari: Pesem romarjev. Pouk in zabava. Kotiček go-spoda Doropoljskega.

Fran Govčkar:

Branislav Nušić.

(K njegovemu predavanju v sredo, 4. t. m.)

Kongres jugoslovanskih gledaliških intendantov v Beogradu. Nihče ga ni skical, a vršil se je spočetka maja. Ci-sto slučajno so se sešli: Gvidon pl. Hre-ljanović, intendant kr. zemal. kazališča v Zagrebu, Mijutin Čekić, upravitelj kr. srb. pozorišča v Beogradu, Branislav Nušić, intendant srb. pozorišča v Skop-lju, bivši dolgoletni zagrebški intendant, veliki župan Vladimir Tresčec plem. Braniški (pisatelj Vladimir Borottha), bivši ravnatelj hrvat. kazališča v Os-ijeku in Sarajevu, Mihajlo Marković ter končno žaj za Narodno gledališče v Ljubljani.

Mefistofeles je bil vesel te družbe! Toliko sovraštva, preklinjanja in sple-tkarstva, hudobnosti in maščevalnosti ne izjavi izlaha kak drug paklic. Inten-dantu je treba živcev silnih kot žična vrv, kože debele kot jeklen oklop, že-lodca zavarovanega z železnim beto-nom in humorja nečestnega kakor morje. Kapitan sredi viharja in povelj-nik na bojni fronti trpita le po nekaj ur ali kvčeraj par dni, intendant stoji sredi bojneke viharja, ki divja na gleda-liški fronti; od početka do konca sezo-ne. Če se začnejavajo vojna leta dva-krat, na bi se morala leta intendantova šteti petkratno.

A med nami je sedel Nušić, ki vodi srbska gledališča že trideset let ter je med vsemi intendantmi najstarejši, a tudi najzavetnejši najdostopnejši. Se znači

Nušić je najuglednejši jugoslovanski hu-morist in literat, ki jo je napisal v tem žanru, tvori zase lep kup knjig v srbski cirilici in hrvaški latnjici. Poleg ogromnega števila humoresk, ki so naj-popolnejše berilo Srbov in Hrvatov, je napisal Nušić še celo biblioteko globo-ko tragičnih dram, grizljivih komedij in okusno zabavnih burk. Igrajo jih nepre-stano in vedno s popolnim uspehom vsa jugoslovanska stalna in potujoča gledališča, tako da ni med nami drama-tika popularnejša od njega. Večinoma so se njegova dramatska dela razir-jala le v prepisih, a njih število je to-liko, da vseh naslovov niti sam več ne ve. »Narodni poslanec«, »Knez sembe-rijski«, »Svet«, »Protekcija«, »Navaden človek«, »Tako je moralo biti«, »Pot okoli sveta«, »Pučina« so menda naj-bolj znane tostran Save.

Vse njegove realistične, tehnično dovršene igre so polne zlatega humorja in najlubeznejše satire na beograjsko ali vobče balkansko življenje, ali pa so zajete iz slavne zgodovine srbskega na-roda. Protekcijem, filistrstvom, korup-cijom in servilnost med balkanskim činovništvom imajo v Nušiću svojega Moliera. Nihče se ne zna veseleje rogati srbskemu malomeščanstvu in nihče ne umeje zabavnejše zafrkovati srbskih mi-nistrov kot Nušić. Kar vse si je upal na-pisati in igrati o srbskih najmočnejših in najvplivnejših krogih, je za naša raz-mere neverjetno. A Nušić je imel ved-no brezobziren pogum, saj srbska pu-blika mu je viharno ploskala, ploskal mu je sam dvor in ministri so mu pošiljali odklikovanje za odklikovanjem. Srb pre-naša tudi kritiko junaško in se smeje celo dovtipom, ki bole.

S svojimi najtrupenjšimi, a vedno v mehko pavolo zmagovitega humorja zavitiimi satirami na srbske vlade ali je Nušić »prisluzila« — polne priš redov. Imel je in ima vojsko prijateljev in ča-stilcev, a tudi armado sovražnikov. Saj je intendant! Bil je več let vodja srbskega pozorišča v Novem Sadu, več let dramaturg kr. pozorišča v Beogradu in več let vodja srbskega pozorišča v Skoplju; torej 30 let mučenik.

Obenem je bil politik in žurnalst, duša »Narodne obrane«. Do konca sve-tovne vojne ni psovalo avstrijsko, nem-ško in madžarsko časopisje cela deset-letja nobenega srbskega pisatelja — po-li-tika besneje, podlete in lažnjave kot Nušića! Kot odlični časnikar, čegar hu-moristično — satirični podlistki o politi-kih, socialnih in literarnoumetniških aktualnostih s podpisom Ben Akiba so zbuiali splošno pozornost in priznanje, je bil Nušić načelnik srbskih časnikar-jev ter predsednik slovenskega časni-karskega shoda v Beogradu leta 1911, torej general najopasnejše velemoči, ki se je borila proti avstrijskim in madžarskim vladam.

Leta 1909. Že je skušala Avstro-Ogrska nahujskati Turčijo na Srbijo. Njeni diplomatije so lagali v Carigradu, da se Srbi mobilizirajo in oborožijo za vojno proti Turkom. Srbska vlada je laž energično demantirala in povabila mladoturški kabinet, naj pošlje svojega zastopnika; da se po kraljevini in v Beo-gradu osebno prepriča, kako podlo spletkarijo »Švabe«. In res je prišel turški major Džafar Tayar Bey s spre-mstvom iz Makedonije v Beograd, a Nušić je fungiral kot toimeč. Vsak inteli-genten Srb zna govoriti francosčino; a česar ni znal nihče drug. — turščine, je znal Nušić.

Po dovršeni inšpekciji so priredili Srbi turškemu majorja v dvorani pri »Kolarcu« poslovlilno večerjo. Prisoten je bil tudi urednik »Slov. Naroda«, Ra-sto Pustoslavski. Govorilo so se srbske napitnice, a Nušić je prelagal govo-re na turško. In pozvan ki besedi, je govoril tudi Slovenec.

Ko pa je hotel Nušić poturčiti še ne-gov govor, je izjavil Džafar Tayar Bey, da je razumel Pustoslavski skoraj do-besedno in se torej Nušiću ni treba truditi. Major Osmanec je razumel slo-vensko govorico bolje od srbske ter je bil prepričan, da posluša — najčistejšo makedonsčino! Veleznanstva zmeta se je pojasnila tako, da govora po nekem delu Makedonije resnično jeziki, ki je glode naglasa in izrazov najbližji — slo-venščini...

Beograjsko gledališče so avstrijska in nemške granate v sprednjem delu do-cela razsule; zato smo se zbrali v nje-govem zadnjem, nepoškodovanem trak-tu, kjer leže vse pisarne. Tam nam je čital Branislav Nušić svojo najnovejšo dramo v treh dejanjih: Knežinja od Tribala.

Romantično dejanje se godi v 15. veku na gradu Kroji v Albaniji. Zajeto je iz zgodovine in narodnih pesmi. Glavni osebni sta knežinja Marija, markiza od Tribala, soproga kneza Brane, grofa od Mače, hrabrega branilca Kroje ter Mojsije Angelić, Debrance, zvan Moz Golemi, nekdanji slavni vojskovodja Skender begov, zdaj odpadnik.

V I. dejanju, ki se godi na krojskem dvorišču z razgledom na albanske gore, pričakujejo smrt ranjenega kneza Brane. Moz Golemi hoče osvojiti Krojo in ubiti Brano, ker je vzel ljubljeno Ma-rijo za ženo. Da bi preprečil nepotrebo prelivanje krvi in pustošenje, pozove Moz Golemi tekmea Brano na dvoboj. Bra-na umre, a dvoboj sprejme Marija, zdaj gospodarka Kroje.

II. dejanje se godi na planini pod Krojo. Marija v viteškem oklepu pri-jedeži na belcu, Moz na vranu na bojiš-če. Brez priče se borita, a Moz izbiže Marijo meč iz roke. Spozna jo, in po-važila izraze svoje dolge, silne ljubezni. Marija pa ne izda svojeve smrti, odkli-ka Mozove pozive, in v jezi se ločita.

III. dejanje se godi v grobnici kne-za Brane. Kroji se bore junaško, a se omagujejo. Moz ima premoč. Tudi po-četi nekega Marija zlatja napadajo.

s 6000 Beranci k Mozu. Povolniki poročajo kapitulacijo. Marija sprejme Moza sama tik močve rakve v grobnici. Moza jo uveri, da jo ljubi in da zahteva Krofina čast njune zveze. Marija se Mozu za hip vda. Moza kuznaje Marijine izdajalce, a da reši svojo čast, gre Marija prostovoljno v smrt.

Ljubecenska drama, v kateri nastopajo Srbi, Crnogorci, Albanci, Arnavti in Benečanje 15. veka, je psihološka, čukna je vrela in zanosna, značaji so krepki, nadčloveški, romantični, tehnika — kakor v vseh Nušičevih dramah — virtuozna, — vse delo pa prekrasna himna ženski lepoti in ljubezni. Ne dvomno doseže ta literarna drama s svojo strastno čustvenostjo, silovito Mozovo dialektiko, z bogastvom efektnih prizorov, burno naraščajočo dramatičnostjo ter končno s slikovitostjo svoje scenarije in pestrostjo nacionalnih kostimov na vsakem odru, ki ima lepe in močne predstavitelje Moza, Marije in starega Tola, velik, umetniški uspeh.

Včeraj je prišel Nušič prvič v Ljubljano. V njem pozdravimo modernega pisatelja-umetnika, odličnega jugoslovana, dramatika, prvaka srbskih žurnalistov ter enega najzaslužnejših politikov. Pozdravimo ga kot vzorno vztrajnega prvobornika prosvete na Balkanu in enega najvnetejših propagatorjev jugoslovanskega državnega edinstva. Ideji osvoboditve naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov se je posvečal z vsem svojim talentom in temperamentom vse življenje, zaradi te ideje je bil preganjan in psovan, je prebil zadnjih pet let sredi najgroznejše srbske katastrofe kot begunec in po nemško-madžarskih krvavih zasledovanj zaznamovanec in te ideji, ki je prinesla svobodo in odrešenje končno tudi nam, je žrtvoval svoje najboljšo, najdražjo: junaka sina edina.

Danes zvečer nam izpogovori v opernem gledališču sam o tragediji srbskega naroda, ki jo je napisala z ognjem in mečem usoda, ki pa jo je Nušič preživel od prve do zadnje strani.

★
O tragediji srbskega naroda predava danes pisatelj Branislav Nušič v opernem gledališču. Začetek ob 20. Vstopnice se dobivajo pri blagajni za dramske cene. Menimo, da ni treba, da bi slovenskemu občinstvu še posebej priporočali, naj poseti to predavanje, ker smo prepričani, da je Nušičevo ime samo najboljša priporočilo.

Koncert se vrši v sredo ob 8½ v restavraciji Narodnega doma, od 10 pa v kavarni istotam. Svira salonski oktet. Vstopnina prosta.

Gospodarstvo.

KONFERENCA BI RADA, DA PLAČAMO VOJNO ODŠKODNINO!

Conseil des quattres v Parizu je poklical k sebi dne 27. maja 1919 poslanika Vesta in mu sporočil, da želijo velevisiti, da bi oslobodene države plačale en del vojnih izdatkov bivše avstro-ogrske monarhije. Clemenceau je izrazil mnenje, da naj se vojni dolg bivše Avstro-Ogrske tako razdeli, da prevzame Nemška Avstrija in Ogrska polovico, a drugo polovico naj plačajo države: Čehi - Slovaška, Poljska, Rumunska in Jugoslavija. Clemenceau je izrazil mnenje, da si naj od polovice, ki pride na te štiri države, odvrže te države za svoje potrebščine polovico, a ostalo polovico naj plačajo Antanti v skupni fond za reparacije. Po računu Clemenceau bi prišlo na te štiri države 15 milijard, tako da bi morala Jugoslavija plačati približno 3 milijarde v skupni fond za reparacije (vojno odškodnino).

Na vsak način je treba izposlovati od beograjske vlade sklep, s katerim se naloži naši delegaciji v Parizu, da nastopi odločno proti temu, da bi mi plačali zgoraj omenjene tri milijarde. Kdaj bo četvorica končno sklepala o tem vprašanju, se do sedaj še ne ve, na vsak način pa se bo zgodilo to tekem začetka prihodnjega tedna. Tozadevni sklep naše vlade naj se torej nemudoma sporoči v Pariz. (V polikrom smo informirani, se je včerajšnji ministrski svet pečal baš s tem vprašanjem.)

K. VPRAŠANJU VOJNIH DOLGOV.

V finančnem načrtu, katerega je izdelala četvorica, je določeno, da morajo vse države, ki so nastale na teritoriju bivše monarhije, prevzeti spornost del državnih dolgov bivše monarhije. Ključ za porazdelitev tvorijo dohodki posameznih držav in sicer po prečni dohodki iz l. 1911, 1912 in 1913. »Commission des réparations«, o kateri bomo kasneje še natančneje govorili, bode določila svoto, katero bode morala posamezna država z ozirom na zgotraj ugotovljeni ključ plačati.

Plačilo kvote, ki pripade na posamezno državo, torej recimo na Jugoslavijo, se bode izvršilo tako - le:

Najprej bode morala naša država popisati državne zadolžnice, ki se nahajajo v rokah naših podanikov. Seznam teh zadolžnic bode morala sporočiti imenovani Commission des réparations. Svota, ki se nahaja v rokah naših podanikov, se bode odbila od celotne svote dolga, ki je pripadal na Jugoslavijo. Torej, ako bomo morali plačati od predvojnega dolga recimo 2 milijardi in ako se nahajajo v rokah naših podanikov rente v vrednosti 600 milijonov, se bode ta zadnja svota odbila od prve, tako, da bomo dolgovali imenovani »Commission des réparations« samo 1 milijardo 400 milijonov. Naša stvar bode seveda potem, ali in koliko plačamo našim podnikom za njihove davke.

Od skržene svote per 1400 milijonov se bode odbili investicijski stroški, ki so bili svoje dni potrebni za zgradbo državnega premoženja, kakor železnice, cest itd.

Svoto, ki naj se odbije na ta račun, bo določila »Commission des réparations«. Dotični paragraf je tako sestavljen, da bode imela »Commission des réparations« popolnoma proste roke pri določitvi svote, ki naj se odbije.

Recimo, da bode »Commission des réparations« določila, da se odbije 500 milijonov (od svote 1400 milijonov), bi morali mi prevzeti državne rente v znesku 900 milijonov. Ta zadnji znesek se porazdeli a posamezne vrste rent in sicer na zlate rente, majske rente, novembarske rente, rente v frankih itd. in sicer v sorazmerju s skupnim zneskom, v katerem so bili izdane posamezne vrste rent.

Rente, ki se glase v zlatu, bomo morali plačati v zlatu, rente, ki se glase v frankih, bomo morali plačati v frankih, rente pa, ki se glasijo v kronah, bomo morali plačati v lastni valuti in nikakor ne al pari, ampak po konverzijskem kursu naše nove valute. Ako bomo na pr. konvertirali avstrijske krone s 25% v naš novi jugoslovanski denar, bomo morali plačati za rente, ki se glasijo v kronah, samo 25% nominalne vrednosti.

Vendar si je tudi tukaj pridržala »Commission des réparations« pravico, da kontrolira, ako je konverzijski kurs primeren, in sme v slučaju, da se ji zdi, da je kurz prenizek, odrediti, da se konvertirajo rente po primerno visokem kursu.

Bosna in Hercegovina ne participira na državnih dolgovih avstrijske monarhije, ampak bo nosila samo svoje dolgove.

Razmere v Švici danes in v bodoče. Informacije, ki smo jih dobili od strokovnjakov, ki so se vrnili iz Švice, nam slikajo današnje življenje v Švici v precej temnih barvah. Vojna je zapustila tudi tam mnogo revščine ter navela cene neverjetno visoko. Lega Švice med sovražnimi skupinami in nezaupljivost drugega proti drugemu sta storila svoje, tako da bo dežela v bodoče še bolj navezana na uvoz, kakor je bila pred vojno. V tem pogledu si švicarski merodajni krogi ne prikrivajo, da jim bo treba stopiti v stik z državami, nastalimi na razvalinah nekdanje Avstrije, zlasti tudi z našo kraljevino. Vsled dobav v vojni se nahajajočim državam je švicarska živinoreja močno trpela ter bo morala skrbeti za nadomestilo. Splošno so življenjske potrebščine zelo drage. Tako stane navadno kosilo v srednjem hotelu 10 frankov, popolna penzija pa 34 frankov. Meseca maja so imeli v nekaterih mestih nič manj kot 15 brezmesnih dni, torej vsak drugi dan brez mesa. Za vsako malenkost je treba nakaznic tudi še danes, ker dosedanj uvoz ne krije potreb dežele. Vsled spoznanja, da bo Švica morala stopiti v trgovske stike zlasti tudi z našo državo, so naše vrednote močno nategnile ter se še vedno povišujejo. Dasi ravno se Italija na vse pretege trudi, da bi nam izpodnesla tla na svetovnem trgu ter švicarska vlada vsled pritiska Italije ne izdaja notacij o kurzu naše krone, ima naša deviza na vseh švicarskih borzah razmeroma zelo ugodno pozicijo. Meseca maja je notiralo 100 jugoslovanskih kron nekoliko za 5 frankov višje, kakor dunajske krone in samo za nekoliko 4 franka nižje, kakor češke krone, kljub temu, da se je potegnila tam polovica denarja iz prometa. Dunajskih 100 kron je notiralo približno 22 frankov, čeških 100 K nad 32 frankov, jugoslovanskih 100 kron pa nad 27 frankov. Borzni krogi so mnenja, da se bo naša valuta konsolidirala lahko sama od sebe v letu aktivne bilance naše države, ko bo leta mogla uveljaviti vse svoje naravno bogastvo. Takrat bo prišel tudi čas, da poišče Švica dobrih zvez z nami, danes pa je v našem interesu, da že pripravljamo tla za bodoče trgovske stike s Švico.

Vrednost našega denarja. Na Dunaju plačajo za 1000 čeških kron 1400, za 1000 jugoslovanskih zigosanih kron pa 1200 nemško - avstrijskih kron.

Čebelarški shodi. Na Binkoštni ponedeljek, dne 9. junija 1919 bo čebelarški shod in ustanovitev čebelarске podružnice v Trebnjem, in sicer ob pol 8. zjutraj. Ravno taka shoda bosta v nedeljo, dne 15. junija in sicer v Kostanjevici ob 8. dopoldne, na Raki pa ob 3. popoldne. Povsod se bo shod vršil v šolskem poslopju. Čebelarji, ki vam je mar za napredek čebelarstva, udeležite se teh shodov v obilnem številu.

Štipendije in podpore ministrstva za poljedelstvo. Ministrstvo za poljedelstvo namerava razpisati štipendije in podpore za strokovno izobrazbo v kmetijstvu, živinogredarstvu in hidro-tehniki na visokih in srednjih strokovnih šolah in za praktično izobrazbo po končanih strokovnih študijah. Štipendije se bodo razpisale v »Službenih Novinah« in morajo prosilci pravočasno vložiti svoje prošnje, ker se na poznejše doše prošnje ne bo oziralo pri oddaji štipendij. Vse druge podrobnosti se izvedo pri oddelku za kmetijstvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani.

Srbija potrebuje bolnišnic. Iz Beograda poročajo, da je potreba za izgotovitev deželne bolnišnice 1. milijon 250.000 dinarjev, za umobolnico 1 milijon 600.000 dinarjev. Za okrožne bolnišnice bo potreba okoli 3 milijone dinarjev.

Centrala za dobavo zdravil v Beogradu se je ustanovila pred kratkim na inicijativno ministrstva za zdravstvo. »Agramer Tagblatt« meni, da ta centrala prva leta ne bo mogla sprejeti

vati vsega kraljevstva z zdravili, zato hoče imeti provizorično centralo v Zagrebu, glede katere naj bi se dogovorili prizadeti lekarnari.

Predavanje. O priliki občnega zbora kmetijske podružnice novomeške, v torek, dne 10. t. m., predava vinarski nadzornik B. Skalický o trtni peronospori ali paležu in njega uspešnem zatiranju. Predavatelj bode razložil vse najnovejše izkušnje o tej škodljivi glivici, nje razvoju in načinu, kako jo je pravilno zatirati. Zeleti je tedaj obilne udeležbe od strani vinogradnikov.

Plačevanje davkov in uradi. Znači je, da dajo ravno tisti nezadovoljniki, ki vedno zabavljajo na državo, upravo in urade in ki nočejo plačevati davkov, največ posla uradom in državi. Govoril sem o tem z nekim uradnikom, ki mi je dejal, da bi bilo po njegovem mnenju najuspešnejše sredstvo zoper take ljudi, da se zaukaže vsem uradom in oblastnjakom, da smejo uradovati le za take stranke, ki se izkažejo z pismen-

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)

IZJAVA EBERTA. — PROTI PO-RENSKI REPUBLIKI. — PROTI TERORISTOM. — »PODPISEMO SAMO, CE NE BO PREVEČ«.

Berlin, 1. junija. Predsednik republike Ebert je sprejel našega dopisnika in mu v razgovoru izjavil sledeče: Sedaj ko je nemška vlada izročila zavezniškom svojo spomenico, se mora pokazati, ali vzdržujejo sovražniki svojo idejo nasilnega miru, ali pa si hočejo ohraniti one simpatije, ki si jih je Antanta pridobila pri lastnih in nevtralnih narodih s tem, da je odklonila svoje politiko nemškega nasilja. Nemškemu ljudstvu ne upade njegov pogum. V sedanj žalostni dobi je veselo znamenje, da ostaja prebivalstvo na meji zvesto državi. — Ebert nadaljuje dobesedno: »Uskočstvo, ki ga kažejo v svojih načrtih in podjetjih nekateri pustolovci, moralično in nacionalno zamenarjeni individui v Palatinatu in Porenju, vzbujajo pri vseh Nemcih stud Brez razlike na stranko! Ravno delavstvo se najostreje obrača proti izdajalcem, ki so uredili svoje postopanje samo z ozirom na materijalne interese. Delavstvo je najmočnejša opora državnega jedinstva. Za trdno upam, da se francosko ljudstvo ne bo identifikiralo z načrtom neodgovornih imperijalističnih generalov in da ne bo soglašalo s pustolovino, ki namerava ob Renu ustanoviti nekaj francoskih satrapij. Sam sem star Heidelberg in dobro poznam zvestoto »pfälzerjev« ter sem za to prepričan, da bodo vsi slični poskusi propadli. Zvestoba mejnega prebivalstva je dober znak. Oni ki ostanejo pri nas, ne bodo sicer našli lahkega in brezkrbnega življenja, marveč bodo delali trdo in se morali odreči marsičemu. Zato pa bo uprava in vlada v Nemčiji poštena in pravična, svobodna in čista. — Če se pojavlja v sovražnem novinarstvu misel, da bo mesto sedanje vlade druga vlada podpisala mirovno pogodbo, opozarjam samo na to, da mora narodna skupščina vzeti mirovno pogodbo na znanje, in da je narodna skupščina skoraj soglasno vzela držanje sedanje vlade na znanje. Drugačen kabinet bi bil mogoč samo, če se odstranijo uspehi demokracije z novo to da reakcionarno revolucijo. Takšni želji levih in desnih teroristov pa nasprotuje večina ljudstva, ki vztraja pri demokraciji in samoodločbi.

BOLGARI NA KONFERENCI. — BOLGARI IN LAHI.

Pariz, 2. junija. Bolgarija je naslovila na mirovno konferenco pet not, v katerih zastopa svoje želje. Precejšnjo nezadovoljstvo je vzbudilo v Parizu, ko so ob priliki teh not izvedeli, da se peča teritorialna komisija z urejevanjem mej tudi v tajnem delovanju, ki mnogim delegatom mirovne konference sploh ni znano, in da je pri tem tajnem delu zlasti udeležena Italija. Bolgarke note so potovale v Pariz z laško diplomatsko pošto.

KLAVZULA NARODNIH MANJŠIN. — ZAVEZNIKI IN »RAZKOSANJE« NEMŠKE AVSTRIJE TER NAŠE MEJE. — NAM NEUGODNE CARINSKE IN TARIFNE KLAVZULE V MIROVNI POGODBI. — NEMŠKI PROTIPREDLOGI IN NEPOPUSTLJIVI ZAVEZNIKI. — JOURNAL DES DEBATS O MEJI NA KOROŠKEM.

Pariz, 2. junija. Samo Bratiano je protestiral proti klavzuli, sprejeti v pogodbo o Zvezi narodov, naj bi se štitele narodne manjšine. Padewski, Trumbić in Kramar ga niso podpirali. Oba poslednja sta samo zahtevala spremembo nekaterih detajlov v pogodbi s Nemško Avstrijo. V obeh se pa strinja, da neboje zavezniški podpisati nobenega nadaljnega poskusa za razkosanje Nemške Avstrije. Tako je n. pr. češka vlada odklonila deputacijo dunajskih Čehov, ki je hotela priti v Pariz. Pogodba s Nemško Avstrijo pravi, da se ima Nemška Avstrija odrediti delu bivše Avstrije, vendar pa z njo

nim potrdilom davčnega urada, da so plačali ali sami ali pa njih roditelji vse predpisane jim davke in da niso s plačilom davkov v zaostanku. Tako postopanje bi bilo povsem umestno. Ako ne plača davkov državi, naj mu država v nobenem oziru nič ne pomaga. Če vložijo kako prošnjo na okr. glavarstvo, naj se mu zavrne, tožbe naj se mu ne sprejemajo, živinski potni listi ne izdajajo, po cesti naj se mu ne dovoli voziti, po pošti ničesar pošiljati itd. Prepričan sem, da bi v kratkem ne bilo skoraj prav nič davčnih zaostankov.

Udeležba Slovencev pri prvem državnem posloju. Kot se nam poroča, je bilo podpisano v Sloveniji okroglo 40 milijonov 4% državnih bonov. Upošteva se dejstvo, da je velik del Slovencev v sovražnih rokah, se je moglo udeležiti podpisovanja kvečjemu 800.000 prebivalstva in je torej doseženi uspeh zelo zadovoljiv ter dokazuje, da zavzemajo slovenske pokrajine tudi v tem oziru odlično mesto v naši državi.

še niso urejene one meje, ki dele Nemško Avstrijo od novih držav. Glavni del pogodbe tvori finančni in vojaški klavzule in reparacija. Nekateri diplomatski krogi očitajo četvorici, da je dovolila novi Avstriji neke prednosti v carini in transportnih tarifnih ter se pritožujejo, da dovoljujejo te prednosti Nemški Avstriji nasproti novim državam iste prerogative, ki jih je imela stara monarhija nasproti svojim narodom. — V četrti prične četvorica s študijem nemških protipredlogov. Do jutri se bavi s temi protipredlogi samo šele komisije. — Ameriški agenti zopet širijo vesti, da Wilson noče opustiti svojih načel (pa jih je že opustil). Ta zatrevanja se najbrže nanašajo na eventualno popuščanje napram nemškim protipredlogom. Francozi vstrajajo na tem, da se ne sme popustiti niti za pičico. Lloyd George je pa popustljivjši. — »Journal des Debats« se pritožuje nad še neobjavljenim delom mirovne pogodbe, v kolikor se tiče meje Nemške Avstrije z Jugoslavijo na Koroškem, ker je razpoloženje zaveznikov nam krivično. Jugoslovanska delegacija je vložila protest proti temu, da bi veliko število Slovencev ostalo še pod Avstrijo (na Koroškem), dočim pride druge zopet veliko število pod Italijo (Primorje). List ostro napada takšne namene konference in Italijo, češ da dobi potemtakem celo več, kakor ji je londonska pogodba dovolila.

BROCKDORFF NE PODPIŠE?

Pariz, 2. junija. Brockdorff je izjavil nekaterim nemškim delegatom ob njihovem povratku v Berlin: »Povejte v Berlinu, da ne bom miru v sedanj obliki nikdar podpisal. Če bomo prisiljeni k podpisu, bo podpisal mesto mene kdo drugi.« — Novinstvo in francosko javno mnenje soglasno odklanja vsako koncesijo in izjavlja, da pogoji še niso dovolj trdi. »Liberte« piše: »Dajte Brockdorffu potni list!«

NEZADOVOLJNOST MALIH DRŽAV. — PROTESTI PROTI POGODBI Z NEMŠKO AVSTRIJO. — VPRAŠANJE REKE IN ZOPET NOVA REŠITEV.

Pariz, 2. junija. Poljaki in Romuni so pripravili pismen ugovor proti mirovni pogodbi z Avstrijo. Bratiano je izjavil v imenu Romunije: Pogodba z Avstrijo je nepopolna, poglavje o reparaciji je prazno, kakor tudi meje z Italijo in Jugoslavijo. Financijalne in politične klavzule so presladke in čisto drugačne kakor one z Nemčijo. Protesting proti nameri, da bi mejo s Čehi - Slovaki fiksirala mešana komisija, kakor tudi proti temu, da bi Zveza narodov nadzirala narodnostne manjšine v Poljski, Rumuniji in Čehoslovaki. Proti tej klavzuli protestiramo zato, ker omejuje suvereniteto države, ali pa bi morala enaka klavzula veljati tudi za velesile.

Član jugoslovanske delegacije je izjavil da bi mi sprejeli transakcijo zaradi Reke, če jo zahteva Wilson. Teritorialni Reke kot svobodne države bi bi precej večji, od Bakra do Učke gore in St. Petra na Krasu ter z otokom Krkom. Dobro informirani diplomatski krogi pripovedujejo, da bi pozneje v taki reški državi prišlo do plebiscita, ki bi izročil mesto in teritorij Jugoslaviji.

TUDI KITAJCI PROTI PODPISU.

Pariz, 2. junija. Kitajska delegacija protestira proti nameravi urediti vprašanja Santunga in izjavlja, da miru ne bo podpisala.

NOVI POLJSKI POSLANIK V JUGOSLAVIJI.

Pariz, 3. jun. Poljska vlada je imenovala za svojega poslanika v kraljevini SHS sekcijskega načelnika Okeckega, za namestnika pa prof. Szujkowskega.

Vesti LDU.

NEMŠKI TRANZIT IN NAŠI TARIFE. UGODOVANJE NEMCEM.

LDU. Lyon, 3. junija. (Brezlično.) Mirovna pogodba s Nemško Avstrijo določa glede železniških zvez, da bo imela Nemška Avstrija prost pristop k Jadranskemu morju, kakor tudi pravice do svobodnega tranzitnega prometa po železniških progah, ki vodijo preko nekdanj avstrijskega ozemlja do pristanišč.

nišč, ki so spadala k bivši monarhiji. Za blago, ki se bo uvažalo iz zavezniških držav v Nemško Avstrijo, ali obratno, ali pa, ki se bo vozilo po nemško-avstrijskih železniških progah samo v tranzitnem prometu, bodo veljale največje ugodnosti, ki se sploh morejo dovoliti.

IZ MIROVNE POGODBE. KOMISIJA DOLOČI MEJO.

LDU. Ljubljana, 4. junija. Iz jako pomankljive italijanske brezlične brzojavke iz Milana posnemamo nastopne določbe mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo: Severna meja med Nemško Avstrijo in čehoslovansko republiko ostane ona, ki je ločila Čecho in Moravsko od Gorenje in Nižje Avstrije, izimši nekatere postranske modifikacije. Mejo proti kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev bodo alirane sile določile pozneje. Maribor in Radgona ostaneta Jugoslaviji. Meja proti Ogrski ostane neizpremenjena. Avstrija se na korist vodilnih aliranih sil odreče vsem naslovom in pravicam glede onih ozemelj, ki jih je imela v preteklosti in ki so bila zunaj novih mej in še niso dodeljena drugi državi. Mejo kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev bo določila posebna komisija. Rešitev vprašanja celovške kodine se odloži. Avstrija priznava neveljavnost vseh ozemelj, ki so bila nekdanjost vseh ozemelj, ki so bile nekdanj deli stare ruske države. Avstrija priznava neveljavnost nekaterih starih pogodb, neveljavnost Luksemburga in pogodbe, ki jih bodo alirane in asociirane sile sklenile s Turčijo, Bolgarijo in Nemčijo. Avstrija se zaveže, na podlagi načel svobode in pravice ustanoviti institucije za varstvo narodnih manjšin, jezikov, plemen in verizpovedanj. Avstrija se odreče vsem pravicam, naslovom in privilegijem na kateremkoli ozemlju zunaj Evrope. Zaveže se nadalje, priznati one določbe glede Egipta, Maroka, Kitajske in Sijama, ki jih vsebuje pogodba z Nemčijo. Avstro-ogrske vojne ladje, podmorniki in donavski brodogradje preidejo v posest aliranih velesil. Avstrija ne sme nakupiti, ne graditi podmornikov niti za trgovinske svrhe. Vse vojne priprave, strelivo in vojni material se odda alirancem. Radiopostaja na Dunaju se bo smela tri mesece le za trgovinske svrhe uporabljati, in sicer pod nadzorstvom Avstrije ne sme poslati na Nemško niti vojaških misij, niti ne sme dovoliti, da bi njeni državljani vstopili v tuje armade. Kazenske določbe so podobne, kakor one v pogodbi z Nemčijo razen onih, ki se tičejo bivšega nemškega cesarja. Ekonomske klavzule so skoraj enake onim v nemški mirovni pogodbi; posebne določbe še izgotove pozneje. Pogodba je veljavna takoj po podpisu.

Vremensko poročilo.

Vilna nad morjem 3002 Srednji značilni tlak 700 mm

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
3	2. pop.	732.3	16.4	brezvet.	dež
4	9. vz.	733.3	11.8	.	.
4	7. zj.	734.7	9.1	.	.

Padavina v 24 urah 42.3 mm
— Srednja večerajša temperatura 17.5°, normalna 16.2°. — Vremenska napoved za jutri: Lepše, severno in hladno vreme.

Aprovizacija.

+ Prosimo vpoštevanja! Jako dobra naprava je prodajalna mesnih izdelkov na šentjakobskem trgu, — bilo bi na mestu še par takih v Ljubljani — le škoda, da je ob 6. zvečer že zaprta, baš ko bi utegnili si privoščiti včasih boljše, četudi mrzlo večerjico delavci in uradniki, ki jih danes ni malo v Ljubljani, ki pa utegnejo kupiti šele ko so prosti službe, t. j. po 6. uri. Morda bi kazalo od 3-7. ali vsaj 8-9? Ako ne, morda od 1.-5? — Preteklo soboto sem bil priča, ko nas je še precejšnje število želelo kupiti, pa so se vrata zaprla in se je reklo, da »je že šest ura!« — Eden izključenih.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Premier magasin spécial de gants et de parfums.

O. Bračko, Ljubljana
Dunajska cesta 12.

1957-1958

Potrebuje se več gospodnih delavcev in tesačev na skordno delo. Za hrano je preskrbljeno. Več pove **Vinke Jan ml., Gorjše pri Blodu. 5711**

Pozor! Vinogradniki. Pozor!
Žveplo za žveplanje trt
se dobi v vsaki množini in s. najfinije ventilato dvakrat čiščeno „Floristella“
pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. 5707

ZAHVALA.

Gospod primarij dr. A. Botteri je operativnim potom ozdravil otrpnenje vidnega živca, na katerem je moja hči Ida bolela že od rojstva in se ni posrečilo zdravnikom niti na Dunaju niti v Gradcu ozdraviti jo. — Zatorej izrekam g. primariju tem potom svojo najtoplejšo zahvalo.

MARIJA ZUPAN, Kranj.

Prodajalo se bo
dne 7. junija t. l. posestvo bivše opekarnice v žabji vasi pri Novem mestu, obstoječe iz dveh hiš in 20 oralov gozda.
Pričetek prodaje ob 9. uri dopoldne na licu mesta.
Ljudska posojilnica v Ljubljani.

Odvetnik dr. Ivan Dobravec

Je otvoril svojo pisarno
v Radovljici, v Lectarjevi hiši.

Svedske kapljice svestrano pokušano ljekovito sredstvo protiv probavnih organa i svim bolestima želudca. Usled njihove djelatnosti i ugodnog nagorog teka jesu već više od stotine godina najobjavljeneji djetičko domaće sredstvo. Podražuje tek, jačaju želudac, pospešuju probavu, oblažuje grčeve, razređuju sokove i uređuje stolicu. Odstranjuju mučnina, podražaj na povraćanje, žgaravicu i ostale želudačne tegobe.
Frave su, samo sa „Salvator“ markom.
S. MITTELBACH, „Salvator“ lekarna i drogerija Zagreb, Jelačićev trg 2.

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča

Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena v knjigarni K 15.—, v trdem ovoju po pošti K 16.50.

Svim gradskim aprovizacionalnim odborima.

Gospodarsko društvo kao zadruga Proizvodni odsjek u Vukovaru želi proizvod svojih članova kao pšenice, kukuruza, zob, (oves) ječma, pasulja, (fižol) most, vino i. t. d. prodavati izravno samo gore navedenim odborima, stoga poziva sve odbore, da si svoje potrebe kod nas kupi.
Kako smo u stanju naš proizvod uvijek už umjerene cijene dati, negoli trgovci, pozivamo odbore svoje narudžbe samo nama javiti.
Za sada imamo još na zalih: do 4 vagona pšenice, 30 vagona kukuruza, do 20 met. pasulja (fižola).

Gradsko poglavarstvo u Mostaru.
Natječaj.

Kod gradske elektrane u Mostaru ima se popuniti mjesto jegnog **mašinista**.
Isti mora biti jugoslavenski državljanin, izučeni bravar ili mehaničar i podpuno sposoban za poslužno i popravke Dieselmotora.
Mjesto je privremeno za jednu godinu sa mjesečnom platom od 200 K te svim sadanjim te eventualno još nadošlim skupa parinskim doplatima, kao i kod državnih namještenika a nakon jedne godine zadovoljavajuće službe biće definitivno namješten.
Molbe sa ovjerovljenim prepisima svjedočaba trebe slati najdalje do 15. juna na gradsko poglavarstvo u Mostaru.
Mostar, dne 17. maja 1919.

Povjerenik:
Čemalović.

5626

Izvozna i uvozna tvrtka
Lavoslav Poljak i drug

Središnica: SPLIT, Dalmacija.

Podružnice: Rijeka, Makarska, Beč (Wien) I. Rotenturmstrasse 11.

Bavi se samo na velike.

izvozom i kupovanjem: svih domaćih zemaljskih proizvoda, južnog voća, žitarica, ljekovitih bilja, eteričnih i jestivih ulja itd.

uvozom i prodajom: inozemnih proizvoda, svakovrsne prekomorske robe itd.

Brzojavni naslov: Poljakdrug.

3533

Ištem sebo
preči dobri nagradi. Naslov na upr. Slov. Naroda.

Knjigovodja

dvojnega knjigovodstva popolnoma sposobna, se takoj na veliki grafični sprejme. Prosvetli samci naj podležje prošnje z opisi izpričeval in plačilni mi zahtevami pod „gospodarski urad“/5589 na uprav. tega lista.

Rum in slivovko,
močno in izvrstno blago, oddajam na debelo in na drobno po najnižjih cenah.

Ivan Perdan, Ljubljana.
Spretni, pošteni

moški in ženske

za prodajo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani in vseh večjih krajih Jugoslavije se sprejmejo takoj. Več se izve v upravnistvu „SLOVENSKEGA NARODA“

Izurjen

knjigotržec

z večletno prakso
se išče kot prva moč.

Znanje slovenščine ali srbohrvaščine je neobhodno potrebno. Ponudbe s prepisi spriceval po možnosti s sliko ter zahteve plače naj se pošlje na knjigarno

Goričar & Leskovšek
v Celju.

Istotam se sprejme tudi prodajalke, ki je že službovala v knjigarni.

DRVA
motorna, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski 81.

Proda se posestvo

z živino, oradjem in pohištvenim vred. Leži v Dragunski pri Črnomlju. Posestvo je obdelano. — Natatneje se poizve na binkoštno praznike v Dragunski pri Črnomlju. Kati Orsac-Berzaj, Dragunski 81.

Kolofonija parafin
v vsaki množini se kupi.
Ponudbe z navedbo cene pod „Kolofonija in Parafin“ na uprav. Slov. Nar. 5641

Čehoslovani!

Koji želi povratak u Česku, Moravu, Slezsku i Slovačku uz veoma nizke cene kupiti zemljišta, posjede, mlinske, tvornice, kuće, hotele, gostione i trgovine u gradovima i na selima, neka se prijave pismom na adresu Václav Krejčík, Inspektor Pozemkové banky v Praze - Česka. 5649

LIPIK

Edina alkalizirana jedna 64 C° radioaktivna termalna in blatna kopališče v Slavoniji

leči sigurno reumatizam, išias, protin, eksudate, želučne in ledvične otroške bolesti, diabetes, konstitucionalne bolesti in arteriosklerozo.

Prospekte pošilja in pojasnija daje besplatno

Uprava kopališta Lipik.

Prave Wertheimove blagajne.

V par tednih pride zopet več blagajni št. 0, 1, 2 in 3. — V zalogi so kasete št. 00, 0 in 1, isprave stikalnice in omare za vžigalce. Te omare so varne proti ognju, nadomestijo blagajno in stanejo samo 1/4 blagajne. — Tovarniški zastopnik za Slovenijo: Karel Florjanc, Ljubljana, Gradski trg 15. 5733

Advokat dr. Albin Smolè

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Uradne ure: dopoldne od 9.—12., popoldne od 1.—4. — 1/2. — 1/2.6. Uradne ure specijalno za davčne zadeve (davčne nasvete, davčne informacije, prevzem davčnih zastopstev): popoldne od 1.—4. 5583

Strešna lepenka.

vseh navadnih debelosti, izorno opremljena, se zaradi ustavitve obrata takoj dobavlja dokler kaj zaloge. Teorprodukten- und Dachpappenfabrik Weber-Falkenberg, Aachen bei Wien. 5563

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

sprejme v posojilničnem ali bančnem poslovanju izvežbanega

uradnika (blagajnika).

Nastop službe in plača po dogovoru. 5582

Ko treba?

Pšenice, kukuruza, zob (ovsa), ječma, kaše (Gerst), pržena ječma, pakovano po uzorku Kneipa i otvoreno i sve vrste zemaljskih proizvoda, neka se obrati na tvrtku **JOVANOVIĆ I TONIĆ, MITROVICA (SREM).** 5584

Zaloga pohištva in tapet

ERNST ZELENKA,
oblastveno zaprieto izvedenec

Solaka ulica 5 **MARIBOR** Gosposka ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo najraznovrstnejšega pohištva: spalnih, jedilnih sob klubnih garnitur, divanov, otoman, žime za madrace itd. 2236

Največja izbira. Zmerne cene. Solidna postrožba

Morsko kopališče Crikvenica!

Rodbinska obskrba (penzion) in sestavljaja prve vrste.

„CRNKOVIĆ“

Krasna lega v vilnem okrožju nasproti zdraviliščnemu parku in kopališčem, velik vrtni restavrant brez prahu. — P. n. gostom se priporoča starorenomirana kuhinja in klet. — Vprašanja se rešujejo najtočnejše.

Z velespoštovanjem **Josip Crnković.**

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavl. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobeton. jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.

Tehnična mnenja. zastopstvo strank v tehniških zadevah.

PRIMOŽA TRUBARJA

USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdostopnejša kar jih imamo Sloveni.

Cena s pošto kron 5-50

NAR. KNJIGARNA v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7

Trgovcem z manufakturo!

Ljubljanski veletržci naznanjajo, da so prejeli s pomočjo vlade velike množine inozemskega blaga. Blago se bo razpečevalo po cenah od vlade določenih.

Prodaja se začne dne 12. junija 1919.

Na drobno bo blago obilno na razpolago v vseh detaljnih trgovinah.

Franc Ksav. Souvan,

I. C. Mayer,

Felix Urban,

A. & E. Skaberne,

I. Grobelnik,

I. Medved.